

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec - Direktor Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-II, telefon 2-522 do 23-526. - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-886, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. - Poštni predal št. 29. - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 600-704/1-367. - Mesecna naročnina 230 din.

Tretji sestanek v Varšavi

Tudi o današnjem sestanku veleposlanika ZDA in LR Kitajske nista dala nobenega pojasnila - Izjava Foreign officea - Hansen o članstvu LR Kitajske v OZN - Sestanek v Tajpehu - Pisanje kitajskega tiska

VARŠAVA, 22. sept. (Tanjug). V Varšavi so se danes popoldne nadaljevala kitajsko-ameriška pogajanja o zmanjšanju napetosti na Daljnem vzhodu in mirotni rešitvi spornih vprašanj. Današnji sestanek med veleposlanikom Jacobom Beamom in veleposlanikom Vang Ping Nanom je trajal eno uro in 45 minut. Naslednji sestanek je bil določen za četrtek ob treh popoldne. Današnji sestanek je bil tretji med dvema veleposlanikoma v Varšavi. Tudi danes nista veleposlanika nič izjavila o pogajanjih.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se po mnenju britanske vlade kriza na Daljnem vzhodu v zadnjih dneh ni zaostрила. Izrazil je upanje, da bodo kitajsko-ameriški pogovori v Varšavi plodni. Zastopnik Foreign Officea ni hotel komentirati sklepov predsednika ZDA, da zavrne najnovejšo poslanico sovjetskega premiera Hruščeva. V Foreign Officeu niso potrdili glasuov, da bo Velika Britanija ponudila svoje posredovanje in dobre usluge v tem sporu.

Predsednik danske vlade in zunanji minister H. C. Hansen je izjavil, da dogodki na Daljnem vzhodu ponovno dokazujejo, kako nesprejemljivo je dejstvo, da zastopa Kitajsko v OZN formoški delegat in ne delegat vlade LR Kitajske. Pripomnil je, da je nepravilna nadaljnja odstopnost LR Kitajske v OZN. Hansen meni, da bi lahko sedanje dogovore na Daljnem vzhodu proučili v OZN v navzočnosti pekinškega delegata, ko bi bila LR Kitajska članica te organizacije.

Zahvale

BEograd, 22. sept. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je prejel od zunanjega ministra Hondurasu Andreasa Alvarada Puerta brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za čestitke ob narodnem prazniku Hondurasu.

Diplomatska kronika

BEograd, 22. sept. (Tanjug). Danes popoldne je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel Petra Radmilovića, jugoslovenskega častnega konzula v Atofagasti v Čilu. BEograd, 22. sept. (Tanjug). Novi jugoslovenski veleposlanik v Washingtonu Merko Nikčević je odstopal v visokom v Francijo, od koder bo nadaljeval pot za ladjo v ZDA.

PISMO PREMIERA HANSENA PREDSEDNIKU TITU

Beograd, 22. sept. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika vlade in zunanjega ministra Danske H. C. Hansena, ki je pred kratkim uradno obiskal našo državo, tole pismo: »Spoštovani g. Maršal, po vrnitvi z obiska v Vaši lepi deželi vam želim v svojem imenu ter v imenu svojih spremljevalcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Moram vam osebno, g. Maršal, izraziti hvaležnost za Vaše prijateljstvo in gostoljubnost med našim bivanjem na Brionih. Pogovori, ki smo jih imeli, so bili zelo plodni in prepričan sem, da so takni iskreni pogovori največjega pomena za boljše razumevanje in zaupanje med narodi.

Sprejmite g. Maršal, moje najpriscrčnejše pozdrave ter bodite prepričani o mojem najglobljem spoštovanju.

Jugoslovansko-poljski razgovori. Varšava, 22. sept. (Tanjug). Predsednik komiteja za zunanjo trgovino, član zveznega izvršnega sveta Ljubo Babić in poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Z obiskom na Poljskem vrača Ljubo Babić obisk ministra Trompczynskega v Jugoslaviji lanske jeseni. Ljubo Babić bo odšel jutri na pot po Poljski

valcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Z obiskom na Poljskem vrača Ljubo Babić obisk ministra Trompczynskega v Jugoslaviji lanske jeseni. Ljubo Babić bo odšel jutri na pot po Poljski

valcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Z obiskom na Poljskem vrača Ljubo Babić obisk ministra Trompczynskega v Jugoslaviji lanske jeseni. Ljubo Babić bo odšel jutri na pot po Poljski

valcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Z obiskom na Poljskem vrača Ljubo Babić obisk ministra Trompczynskega v Jugoslaviji lanske jeseni. Ljubo Babić bo odšel jutri na pot po Poljski

valcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Z obiskom na Poljskem vrača Ljubo Babić obisk ministra Trompczynskega v Jugoslaviji lanske jeseni. Ljubo Babić bo odšel jutri na pot po Poljski

valcev izraziti toplo hvaležnost za priscrčen sprejem in izredno gostoljubnost, s katero ste nas pričakali tako v Beogradu kot na Brionih in v drugih krajih, kjer smo bili v Jugoslaviji. Za zmerom nam bo ostalo v spominu naše čudovito potovanje po lepi, veliki deželi priscrčnih in gostoljubnih ljudi.

Poljski minister za zunanjo trgovino Witold Trompczynski sta se danes pogovarjala o izvajanju trgovinskih pogodb med Jugoslavijo in Poljsko in o možnostih razširitve blagovne zamenjave v prihodnjem letu.

Formoze viceadmiral Roland Snoot in poveljnik 13. letalske skupine generalmajor Thomas Moorman, ki ima glavni štab na Filipinih. Pričakujejo tudi prihod vrhovnega poveljnika ameriških letalskih sil na Pacifiku generala Lawrencea Caterja.

Agencija Nova Kitajska poroča, da je kitajsko zunanje ministrstvo objavilo sporočilo, v katerem je rečeno, da so tri ameriške vojne ladje ponovno prekršile suverenost Kitajske nad teritorialnimi vodami na področju Fukjiena. To je deveto sporočilo kitajskega zunanjega ministrstva o kršitvah teritorialnih voda.

Nastop ameriškega zunanjega ministra Dullesa v OZN, večrajša izjava kitajskega zunanjega ministra kot odgovor Dullesu, pismo Hruščeva Eisenhowerju in Eisenhowerjeva zavrnitev tega pisma - vse to je dalo novo spodbudo že tako in tako intenzivni antiameriški gibanju v kitajskem tisku. Vsi današnji in skoraj vsi včerajšnji pekinški časopisi so objavili znatno poostrene antiameriške uvodnike in uporabljajo v naslovih in v člankih ostre izraze, kot so »ameriški banditi«, »ameriški gusarji« in podobno.

V takšnem tonu uvodnikov piše kitajski tisk tudi o varšavskih pogajanjih. Tisk sodi, da ni mogoče verjeti v iskrenost in dobronamernost ameriške strani na varšavskih pogajanjih. »Zen Min Zi Bao« se v današnjem uvodniku vprašuje, kako je sploh mogoče verjeti v kakršnokoli iskrenost Američanov na pogajanjih in kako je sploh mogoče govoriti o doseganju kakršnih rezultatov na varšavskih pogajanjih, ko se nadaljuje akcija groženj in vojnega izziivanja. Casopis tudi ugotavlja, da bodo »pogovori brez kakršne koli koristi, dokler ZDA ne bodo nehale groziti z vojno, dokler ne bodo umaknile svojih vojaških sil iz Formoske ožine.

Lloyd pri Eisenhowerju

Britanski zunanji minister se je posvetoval s predsednikom ZDA o položaju na Daljnem vzhodu

NEWPORT, 22. sept. (Reuter-Tanjug). Zastopnik za tisk Bele hiše Hagerty je sporočil, da je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd včeraj obiskal predsednika Eisenhowerja. Med obiskom, ki je trajal 25 minut, sta se pogovarjala o položaju v Formoški ožini.

Po obvestilih iz londonskih političnih krogov je bil obisk britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda pri predsedniku Eisenhowerju v Newportu, ki so ga označili kot »vljudnostnega«, posevečen daljnovzhodni krizi in predvsem reakciji predsednika Eisenhowerja na najnovejšo pismo premiera Hruščeva. V Londonu sodijo, da je bil pogovor med Lloydom in Eisenhowerjem posvečen izdelavi podrobnejšega in umerjenjega odgovora na več sovjetskih not in obtožb glede položaja na Daljnem vzhodu. Pričakujejo, da bo ta dokument objavljen in da bo vseboval konkretne predloge za Daljni vzhod.

Ta korak imajo v krogih britanske vlade za zelo nujen, ker prihajajo s pogajanj v Varšavi precej neugodna poročila. Po teh poročilih drugi sestanek med veleposlanikoma ni rodil posebnih sadov, čeprav je kot kaže - kitajski veleposlanik sprejel predlog o prenehanju obstreljevanja, toda samo kot uvod v splošen umik Cankaj-skovih vojakov s Kvemolja in otokov Macu, medtem ko je ameriški veleposlanik zahteval prenehanje obstreljevanja kot uvod v nadaljnja pogajanja. Toda v britanskih krogih namigujejo, da bi ZDA privolile v nevtralizacijo teh otokov.

Med tem pa se v Veliki Britaniji še vedno pojavljajo javne zahteve po evakuaciji otokov blizu kitajske celine. Sinoci je laburistični voditelj Gaitskell izjavil, da bi bila »noroost tvegati svetovno vojno zaradi teh otokov« ter izrazil prepričanje, da bodo to stališče britanske javnosti nekako dopovedali tudi v Washingtonu.

Britanski obrambni minister Duncan Sandys je s skupino vojaških svetovalcev odstopoval iz Londona v ZDA.

»Moje poti ne gre spravljati v zvezo s sedanjim položajem na Daljnem vzhodu, je izjavil Sandys pred odhodom. »Ta obisk je bil dogovorjen še pred krizo na Daljnem vzhodu. Toda med štiridnevimi pogovori v Washingtonu bo gotovo govora

Danes prevzame posele general Sehab. Bejrut, 22. sept. (Reuter). Dosedanja libanonska vlada je danes uradno odstopila. Bivši libanonski predsednik Chamoun je ta odstop sprejel. Bivši libanonski premier Sami Solh, ki je zdaj v Turčiji, je napovedal svoj odstop v pismu, preden je odstopal iz Libanona.

Chamounov mandat poteče danes popolnoma. Nova vlada bo sestavljena brž ko bo general Sehab jutri prevzel svoje funkcije.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Ob železnici blizu Trebnega je zrasla prava tovarna asfalta, ki je last gradbenega podjetja »Slovenija-cestec«. Kolektiv dela v težkih pogojih in brez prestanka, saj zahtevajo graditelji vedno nove tone vročega asfalta. Šest mesečev proizvede na dan tudi do 800 ton asfalta. - Ravšavažo za 30 km okoli baze.

Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel predsednika Društva prijateljev Japonska - FLRJ g. Kurišimo

Zahteva sedmih držav

Indija in šest azijskoafriških držav je danes formalno zahtevalo naj Generalna skupščina razpravlja o sprejemu LR Kitajske v OZN

NEW YORK, 22. sept. (AP). Indija in šest drugih azijskoafriških držav je danes formalno zahtevalo, naj Generalna skupščina zavrne sklep generalnega odbora in začne razpravljati o sprejemu LR Kitajske v svetovno organizacijo. Na svojem zasedanju je generalni odbor z 12 proti sedmim in dvema vzdržanimi glasovoma sprejel ameriški predlog, da Generalna skupščina OZN na tem zasedanju ne bi razpravljala o tem vprašanju.

Na popoldanski plenarni seji Generalne skupščine OZN so proučili priporočila generalnega odbora Generalne skupščine o vprašanjih, ki naj bi bila sprejeta na dnevni red letosnjega zasedanja. Plenum je sprejel vsa priporočila generalnega odbora, razen vprašanja o sprejemu LR Kitajske v OZN, o čemer bodo še razpravljali.

Predloge generalnega odbora je skupščina sprejela brez pravice, dodala pa je točko, ki se nanaša na položaj na Madžarskem. Minister za zunanje zadeve Madžarske Endre Sik in delegat Sovjetske zveze Valerijan Zorin sta energično protestirala proti temu, da bi vprašanje Madžarske postavili na dnevni red zasedanja Generalne skupščine.

Po razpravi o tem vprašanju je Generalna skupščina z 61 proti 10 glasovom in ob desetih vzdržanih glasovih sklenila, da na dnevni red zasedanja postaviti tudi madžarsko vprašanje. Poleg devetih vzhodnoevropskih delegacij je proti postavitvi Madžarskega vprašanja na dnevni red glasovala tudi jugoslovanska delegacija. Jugoslovanski delegat Dobri-

voje Vidić je izjavil, da sodi, da ponovno proučevanje tega vprašanja v OZN ne bi služilo stabilizaciji razmer v tej državi niti zmanjšanju napetosti v svetu. Cejlonski delegat je izrazil podobno stališče, ko je pojasnil, zakaj se bo vzdržal od glasovanja. Od glasovanja o tem vprašanju so se vzdržali tudi delegati ZAR, Afganistana, Finske, Indije, Indonezije, Iraka, Nepala, Saudove Arabije in Jemena.

Med drugo vprašanja, ki so na dnevnem redu, so postavili brezpravne tudi vprašanja razorožitve in Alžirije.

Leo Mates generalni sekretar predsednika republike. Beograd, 22. sept. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je postavil za generalnega sekretarja predsednika republike s položajem državnega sekretarja Lea Matesa.

ZAKONSKI NAČRTI PRED ODBORI REPUBLIŠKE LJUDSKE SKUPŠČINE

Ljubljana, 22. sept. Danes sta imela sejo skupščinski odbor za proračun in zakonodajni odbor republiškega zbora. Odbor za proračun je obravnaval in sprejel predlog zakona o potrditvi sklepnega računa o izvršitvi republiškega proračuna LRS za leto 1957. Zakonodajni odbor pa je obravnaval in brez pridržkov sprejel predlog zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v LRS, po katerem naj bi bile ukinjene nekatere občine v mariborskem in celjskem okraju. V zvezi s tem je odbor obravnaval in sprejel tudi predlog zakona o izvedbi odprave nekaterih občin v okraju Celje in Maribor.

Po predlogu tega zakona bodo prenehali delovati ljudski odbori odpravljenih občin 31. oktobra letos. Do tega dne naj bi bile izvedene tudi volitve včasne ljudske odbore novih občin, ki se naj konstituirajo do 15. novembra 1958.

Novi ljudski odbori bodo, kot predvideva predlog zakona oblikovani tako, da se najprej osnuje časne ljudske odbore izmed odbornikov ukinjenih ljudskih odborov in nato v roku 6 mesecev izvede nove volitve v ljudske odbore novih občin. Predlog zakona obravnavata tudi sorazmerje, po katerem naj bi bili sestavljeni še časni ljudski odbori in ki ustreza načelu, da predstavlja v ljudskem odboru en odbornik približno enako številu prebivalcev, oziroma proizvajalcev.

Zakonodajni odbor je obravnaval in sprejel še predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

nitvah zakona o upravnih organih v ljudski republiki Sloveniji. Spremembe, oziroma dopolnitve omenjenega zakona so potrebne glede izvedbe načel zveznega zakona o solstvu. Spremembe se nanašajo na tiste organizme, ki so po novih načelih pristojni izvoliti člane sveta za solstvo LRS.

Leo Mates generalni sekretar predsednika republike. Beograd, 22. sept. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je postavil za generalnega sekretarja predsednika republike s položajem državnega sekretarja Lea Matesa.

TRETI DAN DRŽAVNEGA STRELSKEGA PRVENSTVA

Dva naslova in pol za Slovenijo. Beograd, 22. septembra. (Od našega posebnega dopisnika.) - Kolikor so bili slovenski strelci včeraj neuspešni, pa so danes z obrestmi nadoknaili vse zamujeno. V vseh treh današnjih konkurencah so se odlično uveljavili in zasedli dve prvi mesti in pol. Eno prvo mesto namreč delijo z reprezentanco Srbije.

V streljanju žensk z malokalibrsko puško so Slovenkam dajali možnosti za tretje ali kvetvečimo drugo mesto. Zgodilo pa se je nepričakovano. Slovenke so streljale vse bolj zanesljivo in na posled s 34 krogi prednosti zmagale pred ekipama Hrvatske in Srbije, ki je sedem let zaporedoma osvajala prvo mesto. Da je uspeh še večji, sta se Kraljevina in Kasteliceva uveljavili se na prvi mesti pri posameznikah, medtem ko se je večkratna prvakinja in rekorderka Markočevićeva morala zadovoljiti s petim mestom.

Slovenski dan prvenstva so dopolnili še člani, ki so tekmovali ekipno z istim orožjem. Tu si slovenska reprezentanca deli

prvo in drugo mesto s Srbijo, kar je tudi velik uspeh. Izidi: članice, ekipno: 1. Slovenija (Kralj, Kastelic, Stražičar, Zelj, Cerar) 2367, 2. Hrvatska 2253, 3. Srbija 2171, 4. BiH 2108, 5. Črna gora 2061, 6. Makedonija 1782. Posamezno - 1. Kralj (SI) 489 od 600 možnih, 2. Kastelic (SI) 466, 3. Ivanović (H) 462, 4. Markušić (H) 458. Člani, ekipno - 1.-2. Srbija in Slovenija (Planinc, Jež, Milinarič, Peternelj, Rems) 2248, 3. Makedonija 2162. Hrvatska ekipa je bila diskvalificirana zaradi nepravilnega nastopa strelca Bašića.

fr

VREME

Stanje 22. sept. Zahodno Evropo je zvel hladnejši zrak. Zaradi močnih jugozahodnih vetrov v višinah se združujejo frontalne motnje ob Alpah in se le počasi pomikajo proti jugovzhodu. Napoved za torek: Obično vreme s padavinami, predvsem v severozahodni Sloveniji. Proti večeru delno izboljšanje. V Primorju kratkotrajna burja. Temperatura ponoči med 13 in 16,7 najvišje dnevne do 20 stopinj C.

Skrbi naših železnic

Iz razprave delavskega sveta železniškega transportnega podjetja Ljubljana

Delavski svet Železniškega transportnega podjetja Ljubljana je na zasedanju dne 19. in 20. tega meseca obravnaval vrsto pomembnih vprašanj in problemov, ki jih kot najvišji organ upravljanja podjetja z nad 11.000 delavci in uslužbenci mora reševati. V obravnavi obširnega dnevnega reda je bila prikazana glavna problematika podjetja in kolektiva, ki jo delavski svet lahko delno reši sam, delno pa je rešitev odvisna od drugih organov, glede na sedanji sistem samoupravljanja na železnici in pristojnosti delavskega sveta, ki iz tega izvirajo, kolikor ne gre za objektivne težave oziroma okoliščine.

Iz poslovnega poročila za prvo polletje in poročila predsednika upravnega odbora Miloša Funduka, je delavski svet videl, kako je podjetje poslovalo v prvem polletju in kako je delal upravni odbor. Iz obsežnega poročila bomo navedli le nekaj važnejših podatkov, ki v glavnem kažejo polletno delo. Planirano delo, izraženo v reduciranih netonovskih kilometrih je bilo izvršeno 102,62 odst., kar zagotavlja, da bo letni plan po količini dosežen, čeprav je večji od lanskega za 4 odst. Število potnikov se je od lanskega 15.837.000 povečalo na 16.768.100 ali za 5,88 odst., tovarni promet pa se je povečal za 2,07 odst. Kakovost izvršenega dela se vidi v posameznih kazalnikih, ki so v večini boljši od lanskih. Storitelnost se je povečala za 0,66 odst. kljub večjemu številu zaposlenega osebja. Dohodki od prevoza na enoto dela v potniškem prometu so znašali leta 1957 2,97 din, letos pa 2,81 din, dohodek v tovarnem prometu na enoto pa je približno enak. Vendar je pričakovati zmanjšanje dohodkov z novim načinom delitve transportnih dohodkov med železniškimi transportnimi podjetji.

Finančno stanje podjetja je bilo slabo spričlo. Nizkih obratnih sredstev, ker je konec leta 1957 Narodna banka odvzela podjetju dinamični kredit z motivacijo, da podjetje ustvarja dobiček in ga uporablja za lastna obratna sredstva. To, in ne pravočasno plačevanje obveznosti drugih železniških transportnih podjetij in generalne direktije je spravilo podjetje v težaven položaj, da ni bilo sposobno sproti plačevati

membah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, spremembi tarifnega pravilnika na podlagi odredbe o izdatkih za službena potovanja itd. V zvezi s tarifnimi vprašanji je bilo v razpravi, posebno pa v poročilu predsednika upravnega odbora in direktorja ing. Doboviška v podrobnosti obdelano vprašanje ureditve prejemkov osebja podjetja, ki je bilo obravnavano že na prejšnjih zasedanjih. Gre za vsakidnev prejemkov železničarjev z ostalimi podjetji. Problem je nastal v zvezi z novimi predpisi o osebnem dohodku delavcev v gospodarskih organizacijah, sedanje tarifne postavke so bile določene s tarifnim pravilnikom 1. 1955. Med tem pa so se razmere na trgu spremenile in podjetja so temu primerno prilagodila svoje tarifne pravilnike. Železniško transportno podjetje tega ni moglo. Tako je ugotovljeno, da je po višini prejemkov v primerjavi z drugimi podjetji osebje tega podjetja na 11. mestu, kar ni v skladu s pomembnostjo podjetja v našem gospodarstvu in z odgovornostjo in težo dela, ki ga opravlja na železnici. V primerjavi prejemkov po strokah in kategorijah je ugotovljeno, da so nekateri grupe tudi do 40% pod republiškim povprečjem. Tako stanje je seveda zelo slabo vplivalo na osebje, zlasti pereče pa je postalo odhajanje strokovnih ljudi v druga podjetja, ker je že tako pomanjkanje strokovnega zlasti tehničnega osebja eden najtežjih problemov na železnici.

Predsednik A. Audin govori na prvi seji IV. zasedanja mednarodne komisije FAO za kostanj. (Foto: Gozdarski inštitut)

Obisk naših gospodarstvenikov v Belgiji

BEograd, 22. sept. (Tanjug). — Iz Beograda je danes odpovala v Belgijo skupina zastopnikov zunanjetrgovinskih podjetij Jugoslavije, ki se zanimajo za trgovino s to državo. Vodi jih generalni sekretar zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivan Barbalčić. Z njimi je odpovala tudi pomočnik načelnika komisije za zunanjo trgovino Nenad Popović. Med 5-dnevnim obiskom v Belgiji bodo prisostvovali Dnevu gospodarstvenikov — 25. septembra v jugoslovanskem paviljonu na svetovni razstavi v Bruslju.

Ljubljanska železniška postaja

Zasedanje komisije FAO za kostanj

V dvorani Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani se je danes začelo IV. zasedanje mednarodne komisije FAO o kostanju, ki se ga udeležujejo zastopniki sedmih držav. Slovesne otvoritve so se udeležili tudi nekateri predstavniki oblasti in Glavne uprave za gozdarstvo LRS, povabljeni gozdarje in strokovnjaki, kakor tudi večja skupina gozdarjev, ki je prispela iz Bosne.

V začetku zasedanja je vse delegate pozdravil v imenu sekretariata zveznega izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo ter sekretariata izvršnega sveta ljudske skupščine LRS za kmetijstvo in gozdarstvo Jože Ingolič z željo, da bi IV. zasedanje te mednarodne komisije doseglo uspešne rezultate in da bi tuji delegati zapustili našo deželo s čim boljimi vtisi. Hkrati je tudi poudaril pomen kostanja v našem narodnem gospodarstvu ter prizadevanja v borbi proti razširjajoči se kostanjevi boleznii endotiozi.

V imenu zvezne zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo FLRJ je spregovoril glavni sekretar inž. Jęta Jeremić in orisal delo zasedanja delo jugoslovanskih gozdarskih strokovnjakov na tem področju. Izrazil je upanje, da bodo prav v vzajemnem sodelovanju s tujimi strokovnjaki lahko našli uspešna sredstva proti zatiranju nevarne bolezni kostanjeve raka. Glavni sekretar te mednarodne komisije R. G. Fontaine je sporočil pozdrave glavnega direktorja FAO in poudaril nekatere glavne ukrepe, ki jih ta mednarodna organizacija predvideva v zvezi s pospeševanjem kostanja v mediteranskem bazenu. Predsednik komisije prof. Auguste Audin je izrazil posebno veselje delegatov, da se zasedanje odvija tokrat v Jugoslaviji, ki po njegovih besedah, zavzema toplo mesto v središču vseh kulturnih ljudi, posebej francoskih gozdarjev, ki jih vežejo za jugoslovanske kolege številne in tradicionalne vezi. Zbrane je pozval, da z enominutnim molkom počastijo spo-

mlin pravkar umrlega jugoslovanskega gozdarskega strokovnjaka prof. Ugronovića, ki si je tudi na mednarodnem področju pridobil pomembno ime. Udeleženci zasedanja so svoji prvi seji sprejeli tudi dnevni red in nekatere tehnične podrobnosti svojega dela, nakar so si z zanimanjem ogledali laboratorije in druge prostore ljubljanskega gozdarskega inštituta inž. Bogdan Zagar, ki je že prej izrazil dobrodošlico mednarodnim strokovnjakom. Popoldne so udeleženci zasedanja obiskali Postojnsko jama, jutri pa si bodo na študijskem izletu po Dolenjski ogledali nekatere prirodne gozdove in pozikusne nasade domačega kostanja.

Ukrepi za izpolnitev setvenega plana

BEograd, 22. sept. (Tanjug). — Zastopniki republiških zadrudnih zvez so razpravljali na današnjem sestanku v Glavni zadrudni zvezi Jugoslavije o pripravah za setev in o ukrepih za izpolnitev letošnjega plana setve pšenice na približno 2 milijonih hektarov. Ob tej priliki so poudarili da so se politične in družbene organizacije, kakor tudi organi oblasti zavzeli za izpolnitev plana, zlasti v Srbiji in Sloveniji. V nekaterih krajih pa niso izvršili organiziranih priprav za setev, tako da niso niti izdelali kalkulacije za investicije. Zato so poudarili, da je treba pospešiti dogovarjanje proizvajalcev z individualnimi proizvajalci in zagotoviti zadrudnim organizacijam potrebne količine umetnega gnojila in semena.

Kot je pokazala razprava se je n. pr. v celjskem okraju samo lani vključilo v tekmovanje za večji hektarski donos nad 1.800 ksn. Letos pa je vključenih v pogodbeno tekmovanje za razne oblike kooperacije okoli 1900 ženskih. Podobno je v mariborskem okraju, kjer se žene — gospodarji pogosto hitreje odločajo za kooperacijo kot moški. V mariborskem okraju je bilo tako od 1700 sklenjenih gospodarskih pogodb za poljedelske kulture kar 32% takih, ki so jih podpisale žene — gospodarji. Te so sklenile tudi 40% vseh pogodb v okraju za pitanje bekonov. Podobno je še v novomeškem in murskosoboškem okraju ter drugod. V tem se pa kaže tudi uspešno delo organizacije zadrudnic, ki je za kooperacijo zainteresirala žene na vasi.

Zadrudnice pa se dokaj razgibano pripravljajo sedaj na volitve v zadrudne svete. V ta namen organizirajo po vseh

okrajih skupno s Socialistično zvezo in Zvezo ženskih društev sestanke, na katerih razpravljajo o pomenu teh volitev, skušajo pa tudi vključiti čim več žena v zadrudne. Prav tako si prizadevajo, da bi v zadrudnih svetih kandidiralo več žena in tudi mladine. Tako je v mariborskem okraju med kandidati za člane zadrudnih svetov 28% žena, v celjskem okraju 25 odstotkov itd.

Bistvene so samoupravne pravice

Dosedanji razvoj komunalnega sistema je pokazal, da nekatere občine niso v stanju slediti vsem nalogam komunne in da so tako postale ovira za nadaljnji razvoj njihovega področja. Pri takih občinah tudi ni moglo priti do izraza družbeno upravljanje. V vprašanju so tiste občine, ki so praznopravne ostanke nekdanjih administrativnih občin in ki niso geografsko in gospodarsko zaokrožena ter zaključena celota.

Prizadete občine, ki so same spoznale, da vsega dela komunne ne zmorejo, so dale pobudo za njihovo ukinitve in priključitev tja, kamor glede na geografski položaj, gospodarsko, komunalno, kulturno in socialno povezanost spadajo.

Med občinami, ki naj bi bile uklinjene, je tudi občina Središče v mariborskem okraju. To je majhna občina, ki je po površinskem obsegu in številu prebivalstva na predzadnjem mestu v Sloveniji. Obseg komaj 875 ha zemeljske površine, na katerih živi 2800 prebivalcev. Obstoj te tako majhne občine zapira njeno področje in mu onemogoča ustrezní razvoj v okviru širšega področja, s katerim predstavlja naravno celoto. V takih pogojih prihaja v občini do izraza izolirana konservativna politika in se tu o uveljavljanju organov družbenega upravljanja sploh ne more govoriti. Občino Središče naj bi zadržali z Ormožem, kjer je sodišče, kataster, vinarska klet, veterinarska služba in druge važne ustanove, ki se jih Središče in vse njegovo področje tudi poslužuje. Gospodarska struktura obeh občin je enaka in sta njuni področji celota, ki je zdaj le administrativno razdeljena. Spričo vsega tega ni torej nobenega dvoma, da niso podani pogoji za združitve.

Zelo prav je, če je kdo ponosen na zgodovino svojega kraja, česar mu nihče ne more vzeti. Toda zdaj, v tem našem hitrem napredku in razgibanem življenju, ki zahteva širino ne samo pri ljudeh, temveč tudi na prostoru, na katerem ljudje živijo, je pač že treba čisto drugače utemeljevati kakršnekoli želje in zahteve. Tudi je prav, da so politične in družbene organizacije enotne v zavzemanju določenih stališč, vendar pa morajo biti ta stališča v korist celotne skupnosti in ne samo v korist nekega kraja ali celo v korist peščice ljudi. Občinski odbor SZDL Središče in vsi drugi odbori, podpisani na vlogi, se v ta dejstva niso poglobili in so tako morda podzavestno zastopali tiste konservativne drobnolastniške težnje, ki so v našem socialističnem razvoju tuje.

Uspešno delo zadrudnic

Razgibane priprave za volitve v zadrudne svete

LJUBLJANA, 22. sept. Danes dopoldne je bila razširjena seja odbora zadrudnic pri Glavni zadrudni zvezi Slovenije. Prisotne so najprej obravnavale sodelovanje zadrudnic pri raznih kmetijskih akcijah.

Kot je pokazala razprava se je n. pr. v celjskem okraju samo lani vključilo v tekmovanje za večji hektarski donos nad 1.800 ksn. Letos pa je vključenih v pogodbeno tekmovanje za razne oblike kooperacije okoli 1900 ženskih. Podobno je v mariborskem okraju, kjer se žene — gospodarji pogosto hitreje odločajo za kooperacijo kot moški. V mariborskem okraju je bilo tako od 1700 sklenjenih gospodarskih pogodb za poljedelske kulture kar 32% takih, ki so jih podpisale žene — gospodarji. Te so sklenile tudi 40% vseh pogodb v okraju za pitanje bekonov. Podobno je še v novomeškem in murskosoboškem okraju ter drugod. V tem se pa kaže tudi uspešno delo organizacije zadrudnic, ki je za kooperacijo zainteresirala žene na vasi.

Zadrudnice pa se dokaj razgibano pripravljajo sedaj na volitve v zadrudne svete. V ta namen organizirajo po vseh okrajih skupno s Socialistično zvezo in Zvezo ženskih društev sestanke, na katerih razpravljajo o pomenu teh volitev, skušajo pa tudi vključiti čim več žena v zadrudne. Prav tako si prizadevajo, da bi v zadrudnih svetih kandidiralo več žena in tudi mladine. Tako je v mariborskem okraju med kandidati za člane zadrudnih svetov 28% žena, v celjskem okraju 25 odstotkov itd.

Na današnji seji so nato zadrudnice razpravljale še o predelavi sadja v sokove. Skupno z Zvezo ženskih društev, Zvezo

in marmelade; naša predelovalna industrija bo namreč kljub obilici sadja lahko predelala komaj 500 vagonov sadja. 150 vagonov pa ga bodo posušili v sadnih sušilnicah. Ne bi bilo napak, če bi imele zadrudne več Baumanovih pasterizatorjev ali pa tudi sokovnikov, ki bi jih posojali. Tako bi bilo možno konzervirati velike količine sadja, ki bi sicer propadlo. V mariborskem okraju so si zadrudne že nabavile nad 800 sokovnikov in prav bi bilo, da bi jim v tem sledile še druge.

Prisotni pri Z...

V nedeljo na Rašici

V Kamniškem bataljonu je bilo v nedeljo pet članov Bizjakove družine, žal ni bilo med njimi tudi šestega, narodnega heroja Bizjaka, ki je padel. Na sliki: oče Bizjak v postrojenem bataljonu.

Katov Jugoslavije

Beograd, 22. sept. (Tanjug). Predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović je sprejel danes predsednika japonskega društva prijateljev Jugoslavije Hidesaburo Kurushima.

Razstava v Ptuj

Z naslovom »Ptuj v obdobju 1848—1918 v zgodovinskih dogodkih« je bila nedavno odprta v Ptuj razstava, ki nazorno prikazuje obdobje marčne revolucije leta 1848, čitalniško dobo in tabore, gospodarsko propadanje našega kmeta in vzpon kapitalizma, pomenečevanje in končno najvažnejše tako imenovane septembrske dogodke, ko je ob skupščini Ciril-Metodovo solsko družbo v ptujskem Narodnem domu nemška in nemürska družba divjaka napadla zborovalce. Razstava prikazuje vrsto časnih poročil in raznih rokopisov, fotografij, grafikonov in slik zasluženih slovenskih ljudi iz tega obdobja. Obiskovalcem pojasnjuje dogodke, ki jih ponazarja razstava, upravnik mestnega arhiva, ki je razstavo tudi uredil. V. K.

Ravne

Kmetijsko gospodarsko posestvo »Javornik« se zaradi ugodnih pogojev ukvarja predvsem z živinorejo, ki je že lepo napredovala. V lepo urejenem hlevu imajo 32 rodovniških krav in 16 telic. Doslej je posestvo vzredilo in prodalo že okrog 40 telic in nekaj plemenitih bikov, predvsem so sedim kmetijskim združenim in posameznim kmetom. Medtem ko je znašala povprečna mlečnost rodovniških krav na posestvu leta 1953 le 2400 l, je znašala lani že 3300 l, čez nekaj let pa naj bi se povečala že na 4000 l. Posestvo oskrbuje z mlekom okrog 200 predvsem delavskih družin. I. K.

Razpravljanje o načrtih stanovanjskih zakonov

Za sedaj še ni pogojev za uvajanje ekonomskih najemnin

Beograd, 22. sept. (Tanjug). Svet zveznega zavoda za urbanizacijo, komunalne in stanovanjske zadeve je razpravljal danes o pripombah, ki so jih podale zainteresirane ustanove in organizacije k predlogom petih zakonov s stanovanjskega področja. Pred tremi meseci je sekretariat zveznega izvršnega sveta za zakonodajo in organizacijo pripravil načrte zakonov o upravljanju stanovanjskih poslopij, o stanovanjskih zadrudih, stanovanjskih skupnostih, o lastnini posameznih

delov poslopij ter o upravljanju poslovnih poslopij in o najemu poslovnih prostorov. Po današnjem obravnavi bodo predloženi zakonski načrti s pripombami, ki jih je sprejel svet, predmet razprave tudi v odboru za socialno politiko pri zveznem izvršnem svetu (bržkone v začetku prihodnjega meseca), nato pa v pravnem svetu in v zveznem izvršnem svetu. Zatem bodo končni predlogi vseh petih zakonov dostavljeni Zvezni ljudski skupščini.

V dosedanjem javnem razpravljanju je bilo največ pripomb podanih k prednačrtu osnovnega zakona o upravljanju stanovanjskih poslopij, zaradi česar je svet na današnji seji posvetil največjo pozornost prav temu načrtu. Predvsem so govorili o sistemu določenih najemnin, za katerega sta prednačrta zakona dve alternativni, zasnovani na sedanjem sistemu najemnin, ki se določa s tarifo ljudskega odbora. Splošno je mnenje udeležencev današnjega sestanka, da še ni pogojev za kaj radikalnejšega glede uvajanja ekonomskih najemnin in bosta zato obe alternativni predloženi Zveznemu izvršnemu svetu v odločitve.

Razgovori so potekali v vzdušju prijateljstva in zaupanja. Pokazal je identičnost nazorov o vlogi, ki jo imajo dane bivši borci in pripadniki gibanja odpora, zvesti svoji preteklosti, za razvijanje mednarodnega sodelovanja, aktivno kooperacijo med državami in za okrepitev mira.

Delegacija mednarodne federacije udeležencev gibanja odpora in Zveze borcev NOV Jugoslavije so potrdili skupno pripravljenost, da ojačajo medsebojno sodelovanje, razširijo svoje stike in delajo za enotnost gibanja odpora, da bi trumfirali ideala nacionalne svobode neodvisnosti in miru, ki so jih vodili v njihovih borbah. Prav tako so izrazili svojo pripravljenost, da prispevajo k enotnosti vseh bivših borcev, ki so izkusili strahote vojne in ki goreče žele mir.

Znanstveno tehnične filme je gledalo nad 720.000 ljudi

Beograd, 22. sept. (Tanjug). Te dni se je v naši državi končalo šestmesečno predvajanje filmov s področja znanosti in tehnike, ki so jih v februarju predvajali na I. mednarodnem festivalu znanstveno-tehničnih filmov. V organizaciji društva »Nikola Tesla« so 23 filmov s področja znanosti in tehnike predvajali v 48 krajih. Vse filme je gledalo nad 720.000 ljudi.

V društvu »Nikola Tesla« podurjajo, da kaže tako velik obisk potrebo po prirejanju mednarodnih festivalov znanstveno-tehničnih filmov vsako drugo leto. Sklenjeno je, da bo prihodnji festival v dvakrat večjem številu filmov v oktobru prihodnjega leta.

Med razgovori so zastopniki

Sodelovanje b vsih bo evnikov

FIR izrazili obžalovanje zaradi stališča v preteklosti proti borcem v Jugoslaviji, ki je dovedlo do prekinitve zvez med FIR in Zvezo borcev NOV Jugoslavije.

Razgovori so potekali v vzdušju prijateljstva in zaupanja. Pokazal je identičnost nazorov o vlogi, ki jo imajo dane bivši borci in pripadniki gibanja odpora, zvesti svoji preteklosti, za razvijanje mednarodnega sodelovanja, aktivno kooperacijo med državami in za okrepitev mira.

Delegacija mednarodne federacije udeležencev gibanja odpora in Zveze borcev NOV Jugoslavije so potrdili skupno pripravljenost, da ojačajo medsebojno sodelovanje, razširijo svoje stike in delajo za enotnost gibanja odpora, da bi trumfirali ideala nacionalne svobode neodvisnosti in miru, ki so jih vodili v njihovih borbah. Prav tako so izrazili svojo pripravljenost, da prispevajo k enotnosti vseh bivših borcev, ki so izkusili strahote vojne in ki goreče žele mir.

Delegacija mednarodne federacije udeležencev gibanja odpora bo jutri odpovala iz Jugoslavije.

Ob robu Hruščev sod Franciji

Sovjetski premier je na prošnjo bralecev »Pravde« ocnil položaj v Franciji — Francoski uradni krogi izjavi ne pripisujejo posebnega pomena

PARIZ, 22. sept. (AFP.) — Ob izjavi sovjetskega premiera Hruščeva v »Pravdi« o referendumu v Franciji so pariški uradni krogi izjavili, da to pomeni »vmešavanje v notranje zadeve Francije«. Hkrati ti krogi ne pripisujejo posebnega pomena tej izjavi in ob tej priložnosti izjavljajo, da »sovjetski premier pogostokrat uporablja formulacije, ki jih pozneje spreminja«.

Sovjetski premier Hruščev je namreč v obširnih odgovorih na vprašanja bralecev »Pravde« opozoril na razvoj dogodkov pred drugo svetovno vojno in poudaril, da je usoda Francije najtesneje povezana z usodo Evrope kot celote. Po njegovem mnenju so vladajoči krogi zdaj v tej zvezi v oni evropski državi prehajali s taktike kompromisnih parlamentarnih metod na taktiko odkrite diktature in grobega zatiranja demokratičnih sil. V bistvu nove francoske ustave gre za uvedbo osebne diktature, za popolno zanikanje vloge parlamenta, za vzpostavitev režima najstrožjih policijskih represalij, a ponekod, kot je to primer v Alžiriji, tudi terorja po hitlerjevskem obrazcu. Hruščev primerja položaj v Nemčiji leta 1933 z današnjim položajem v Franciji in pripominja: »Zato je mogoče z vso utemeljenostjo govoriti danes o tem, da Franciji grozi fašizem.«

Ko omenja zadnje dogodke v Alžiriji in Franciji, trdi Hruščev, da Soustelle, Massu, Serigny in Georges Bonnet igrajo glavno vlogo v francoskih vladajočih krogih. Po mnenju Hruščeva bi hotela francoska reakcija uvesti in doseči fašistično ureditev pod videzom zakonitosti. Pri tem izkorišča avtoriteto generala de Gaulla.

ralom. Ko omenja izjavo francoskega zunanega ministra o tem sestanku, pripominja Hruščev: »Po 20 letih od Münchena smo pričala novega poskusa, da bi se Francija privezala na nemški tank 'u da bi jo spravili v pohod na Vzhod.«

Robeson ostane v Londonu

London, 22. sept. (Tanjug.) Znanj ameriški pevec Paul Robeson bo odšel živeti v Veliki Britaniji in se bo nastanil v Londonu. Paul Robeson, ki je zdaj na turneji po Veliki Britaniji, je to povedal v Black poolu in poudaril, da s tem ne misli zapustiti svoje rojstne dežele. »London bo moje središče kot je Hollywood središče nekaterih britanskih filmskih umetnikov, je dejal Robeson in pripomnil, da bo gostoval v New Yorku, ko bo dobil angažmaje.

V Kairu so pred kratkim sporočili, da je bila ustanovljenačasna svobodna alžirska vlada, ki jo vodi Ferhat Abas. Na sliki vidimo predsednika Abasa v družbi novinarjev po razglasitvi nove alžirske vlade.

24. september

Preddanik libanonske vlade Sami Solh je brez slovesa zapustil svojo deželo, včeraj je stediha ostavka celotne vlade in o položju je potoke tudi mandat dosedanega predsednika republik Camilla Samouna. Likvidacija petmesecnega spora, ki se je začel konec julija z izvolitvijo generala Fuada Sehaba za novega poglavarja države, je prešla v odločno fazo. S tem pa nikakor ni rečeno, da je zadeva pokopana in vse nevarnosti odstranjene.

Sami-beg je ob prihodu med prijatelje v Turčijo sicer izjavil, da nikakor ni pobegnil iz dežele. Recimo, da ni. Ko pa je dejal, da mu je novi predsednik ponudil mandat za sestavo nove vlade, menda niti sam sebi ni verjel. Sicer pa je Sami-beg znan kot šaljivec...

Ime novega premierja je znano vsaj tako dolgo kot ime novega predsednika republik; Rašid Karame, opozicijski voditelj iz Tripolija je že od julija sam v neprestanem stiku z novoizvoljenim predsednikom Sehabom in po vseh znakih edini možni kandidat za predsednika vlade. Tudi sestav kabineta je vsaj mesec dni z manjšimi spremembami javna tajnost. Tu ni kompromisa, čeprav je Libanon klasična dežela te vrste rešitev. Ime samo navedenih ni tako važno, v kolikor se osebnost sklada z zahtevami, ki jih notranji in zunanji položji terjarija od novega premierja. Te pa so: osebni ugled, pridrtlo opozicije in sprejemljivost za »lojaliste«, v zunanji politiki pa dobre veze s sosedji, z drugimi besedami, podporja za dobre odnose z ZAR. Vse to se v Karameju združuje. Njegov kolega — prvi med enakimi v rodstvu opozicije — Saeb Salam, velja pri lojalistih za prethedega »arabca in se je, dasi na rad, kandidirali že vnaprej odpoval, medtem ko za Karamejo pravi, da je po petih mesecih revolucije v Samouvi hiši prav tako dobrodošel kot prej. Karame simpatizira z arabskim nacionalizmom, je pa prevec tradicionalni libanonski politik, da bi zagovarjal zamisel o združitvi, ki je šla znemkrat ad acta. V tem okviru je sprejemljiv tudi za Kairo in za Damask.

Toda, Sami Solh je sorazmerno nepomembna osebnost, Camilla Samoun pa je kaliber, s katerim je resno treba računati; človek jeklenih žircv in nepopustljiv v svojih načrtih. Ali bo tudi on stedi Solhu?

Ameriška intervencija je bila lojalizem, ki so bili po irski revoluciji pripravljani na »najhušje«, časa za predir in reorganizacijo sil. Poročila o poskusu zarote zoper novega predsednika potrjujejo, da lojalisti niso ostali prekritim rok po juljskih volitvah. Poleg organiziranja nove stranke, ki naj bi združila pod Samouinim vodstvom vse lojalistične sile, so zadnja dva meseca vodili treditvratno kampanjo za izpodkopavanje Sehabovega ugleda. Prolvalni tisk je odhlanjati vsako misel na vlado pod vodstvom katerega od voditeljev opozicije, stopnjavate so se grožnje zoper upornike, zahteve po kaznovanju vseh, ki so prišli za orožje in podobno. Najnovejša poročila o medsebojnih ugrabitvah kažejo, da se je tik pred odločitvimi datumom položaj zaostri. Tako lojalisti kot uporniki imajo še zmeraj orožje, ki bi ga uporabili za temeljiti obračun, če ne bi med njimi stala Sehabova vojska.

Čeprav revolucija v Libanonu ni prinesla vojske odločitve, je v glavnih zahtevah vendarle zmagala: Libanon je pred temeljito preusmeritvijo svoje dosežanje politike. S tem dejstvom se lojalisti nikakor še niso sprizajenili in v tem je nevarnost. Po drugi strani pa je tudi opozicijskim voditeljem oborožena borba nekoliko ušla iz rok in ne morejo docela obvladati svojih množic. Kljub utrjenosti na obeh straneh lahko sprži vsaka prevec drzna akcija lojalistov po sestavi ali ob sestavljanju nove vlade nov izbruh nasilja. General Sehab, ki je doslej stal nad sporom, bo od futri moral odločiti in zavzemanj jasna stališča, da to ne bo lahko.

In nazadnje: kaj bodo stali Američani, če prevzem oblasti ne bo potekel gladko? Pa tudi če bo, bo proces poriritve dolg in občutljiv.

J. Štular

Mine na Cipru

Nikozija, 22. sept. (AFP — Reuter). Dva tovarnjaka britanskih oboroženih sil na Cipru sta včeraj zavozila na mine. Ob prvi eksploziji je bil ranjen en britanski vojak, po drugi pa je policija ubila nekoga ciprskega Grka, starega 24 let, ki je skušal ubežati.

Britanske ladje so včeraj streljale v znamenje opozorila v smeri italijanske ladje »Enotrias«, ki je plula v ciprskih vodah. Na ladijo so nato poslali britanske mornarje.

SEVERNA NIGERIJA ZAHTEVA SAMOUPRAVO

London, 22. sept. (Tanjug). Severna Nigerija bo zahtevala od Velike Britanije, naj dobi do marca prihodnjega leta samoupravo. To je danes po prihodu v London izjavil predsednik vlade Severne Nigerije Sarduan, ki je hkrati opozoril na soglasje britanske vlade, da bo svojim posestim dala samoupravo, ko bodo to zahtevale. Sarduan je prispel v London na konferenco o izdelavi nove nigerijske ustave, ki naj tej državi zagotovi neodvisen položaj.

Nigerija zahteva, da začasna ustava določil sklicanje ustavnogajne skupščine v roku enega leta od razglasitve neodvisnosti in da se nova, neodvisna Nigerija uredi federativno. Nigerijski zastopniki upajo, da bo neodvisnost njihove države razglasena do aprila leta 1960.

V London je pred tremi dne-

vi prispel tudi šef nigerijske vlade dr. Aziikiwe, ki je hkrati voditelj nacionalnega sveta Nigerije in Kamerina — najmočnejše politične skupine v tej britanski posesti. Program te skupine določa neodvisnost za Nigerijo.

Posebno namestnik glavnega tajnika liberalne stranke prof. Premolini ni prav nič prizana-

Volilna kampanja v Trstu

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 22. sept. — Včeraj in predvčeršnjim so se končno zganiła tudi osrednja vodstva strank, ki nastopajo v volilni kampanji za občinske volitve v Trstu 12. oktobra. Svoje govornike so poslali liberalci, demokristjani, republikanci, radikali in fašisti. Opozicijski govorniki niso marali vlagati prevelikih naporov za kritiziranje vladne politike.

šal krščanski demokraciji, kar se tiče znanega skandala v zvezi z »božjim bankirjem« Guiffrejem. Dejal je, da je Guiffre nabral za »upravljanje« 40 milijard lir, za obdobje pa je pripravil samo 7 milijonov lir. Čistil je vladi, zlasti pa ministru Andreottiju, da ni izpolnil obljube, da bo cena bencina, ki je bila zvišana pred leti zaradi suške lenze, sedaj znižana. Tudi Fanfanijev namestnik v vodstvu stranke poslanec Rumor se bankirjeve afere ni mogel izogniti, izgovarjaje, da na parlamentarno preskvalno komisijo, ki bo čez en mesec ustanovljena. Napovedal pa je poostrejtev borbe proti komunizmu.

Republikanski prvak La Malfa je dejal, da čeprav njegova stranka ni v vladi, jo v parlamentu podpira in ji omogoča večino. Rekel je, da odobrava zunanjo politiko vlade, ki da gre za tem.

TELEGRAMI

LONDON — Pred bližnjo konferenco laburistične stranke Velike Britanije je njen voditelj Gaitskell izrazil prepričanje, da bo ta konferenca potekala v znamenju enotnosti, ki jo zahteva predvolilni položaj v državi. Redna letna konferenca laburistične stranke se bo začela 29. septembra. Na njej bodo izdelali program stranke za prih. leto.

OXFORD — Pedeset specialistov iz sedmih držav je začelo danes v Oxfordu posvetovanja o otroških nevrologijih. Posvetujejo se nevrologi, psihologi in pediatri iz Italije, Francije, Norveške, Švedske, Danske in ČSR ter 30 britanskih specialistov.

KJÖBENHAVEN — Danski finančni minister Kampmann je izjavil, da bo na današnjem sestanku parlamentarne odbora Faerskih otokov predložil britanski predlog o začasni ureditvi ribolova v vodah teh otokov. Baje je britanska vlada predlagala, da bi teritorialne vode znašale šest milj, medtem ko bi bil ribolov v pasu nadaljnjih šest milj pod nadzorstvom Faerskih otokov.

Sence med Rimom in Parizom

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 22. septembra. (Po telefonu.) »Diplomati ne pominjajo kaj podobnega, pišejo nekateri listi«, ko govore o zadnji obojzvetki not, ki jo je sofer ameriške ambasade v Moskvi ob 6. zljutraj »nprebrano« vrnili sovjetskemu zunanjemu ministru. Neodvisno od tega kako posamezni časopisi komentirajo dogodke, je opaziti v italijanski prestolnici občutek nelagodnosti in zaskrbljenosti spriče nezvodbudnega razpletja v odnosih Vzhod — Zahod, oziroma Moskva — Washington.

Se pred kratkim vplivna osebnost v zunanjem ministruvstvu mi je v tej zvezi dejala: »Od republikancev ni več kaj pričakovati! Eisenhower je bolan, Dulles pa hodi po robu vojne in po robu blaznosti ter se neodgovorno igra z ognjem. Upajmo, da bodo na volitvah zmagali demokraci.«

Bojlo otipljivo obliko kot zaskrbljeno razmišljanje o svetovnem položaju pa je zavzel časopisni dogovor med prestolnicama dveh zvezniških držav. Rimski dopisnik pariškega »Le Monde« je prišel namreč do za-

ključka, da si bo morala italijanska vlada po proglastitvi alžirske republike »izprašati vest«. »Italija bo morala izbrati,« piše list, »med svojimi sentimentalnimi nagnjenji in željo po povečanju ugleda ter med zavezništvo s Francijo in italijanskim poslanstvom v Sredozemlju.«

Odgovor je bil takojšen, jasen in nedvoumen. Milanski »Il Giorno« je postavil vprašanje francoskega novinarja na glavo. »Ali ne bi bilo bolj umestno,« piše, »da bi si Francija De

Gaulla in Soustella postavila alternativno, ali lojalno zavezništvo z Italijo, Britanijo itd., ali pa francosko poslanstvo v Sredozemlju, ki ga smatra general Salan za »mare nostrum« (to je za zaprti francosko morje).« Milanski list brez pretirane občirnosti ugotavlja, da bo Francija po referendumu postala v zahtodnem zavezništvu destruktiven element in zato opozarja, da je treba začeti italijansko pobudo na Srednjem vzhodu smelo nadaljevati.

V istem članku odgovarja direktor lista Gaetano Baldacci posredno tudi na vprašanje, ki so si ga ob razglasitvi alžirske republike mnogi zastavili: »Kakšno je stališče Italije?« Takole piše: »Ne šalita se niti Soustelle niti Quai d'Orsay, ko že vnaprejo označujeta vsako vlado, ki bi priznala alžirsko republiko za neodgovorno in neuravnoteženo. Nestropnost, ki se je razbohotila v Franciji, se prenaša tudi na področje mednarodnih odnosov. To je stara in znana storiija in Italijani tudi dobro vemo, kam vodi.«

Prav tako jasen odgovor je dobil skrajno desničarski »Aurora«, ki opozarja Italijo, da »utegne drago plačati« svojo politiko do nerazvitih arabskih držav, »ko se bodo enkrat italijanski zavezništvi zaveli, da so bili izdani.«

Dejstvo, da je prav »Il Giorno« reagiral na francosko izsiljevanje tri tedne pred Fanfanijevo potjo v Kairo, opravičuje domnevo, da je to, kar je zapisal Baldacci, tudi mnenje vlade. Za listom, ki je bil nekoč domlavec v francoskih rokah, stoji namreč danes predsednik vlade in zunanji minister Fanfani ter inženir Mattel, predsednik podzdravljene petrolejske družbe ENI, za katerega zlobni jeziki trdijo, da je »zunanji minis« v senca.

Uradno je bilo sporočeno, da bo Fanfani 16. oktobra odletel v Kairo. Po obisku v Egiptu bo gost izraelskih državnikov, dva dni pred odhodom na pot pa bo eden izmed gostiteljev perzijskega šaha, ki vrača 14. oktobra predsedniku Gronchiu 1. ki obisk. Tudi oktobrski diplomatiki kolektor bo torej dokaj razgiban, predvsem v smeri Sredozemlja in Srednjega vzhoda ter

deljavnosti v treh stolpcih pod velikimi naslovi.

GLAVOBOL LORDA RANKA

Ce Londončane še zmeraj prevema dolgočasno vzdruže turobnje jesenskega deževja, se je delničarjev Rankove družbe, se lojeninar, in je prav te dni v svojem debelem registru ob bok prekoceanskih ladij postavila kot nov predmet zavarovanja življenje in zdravje psov. To zavarovanje je zelo raznovrstno. Ce je bil pes na primer ranjen po nesreči, plača Lloyd za njegovo zdravljenje 13 funtov, če pa je potrebno posebno zdravljenje, se lahko stroški povzpnejo še za 20 funtov, medtem ko je življenje zavarovanje lahko vse do milijon funtov. Za psice plačujejo še večje vsote, »ker so izpostavljene večji nevarnosti, posebno taktar, kadar imajo mlade.«

Ceprav po Lloydovih pravilih lahko pride, v poštev za zavarovanje vse vrste psov — od aristokratskega rodu do njihovih bednih sorodnikov, ki motajo svoje repe med noge ob predmetnih pločnikih — veljajo vendar določeni pogoji. Psi ne smejo biti mlajši od 10 tednov in ne starejši od sedmih let. Vrh tega mora imeti lastnik potrديو o obveznem cepljenju proti steklini.

Sklep slavnega »Lloyda« da bo svoje dejavnost razširil tudi na zdravje britanskih psov, je našel dostojno mesto v številnih tujakajnjih časopisih. O tem so

niti nedavno znižanje davčne mere za filmske vstopnice ne more bistveno nadoknadiiti strojne izgube. Statistika lorda Ranka pove, da se je število obiskovalcev filmskih predstav, ki je leta 1948 znašalo nad 1,5 milijarde, zmanjšalo leta 1950 na 950 milijonov. Hkrati se Rank boji, da se bo število obiskovalcev letos gibalo okrog pičlih 700 milijonov.

Po Rankovih trditvah sta britanska filmska industrija in distribucija dosegli zaslužek 700.000 funtov v primerjavi z 1.200.000 funtov lani. Čeprav lord Rank meni, da so te hude izgube začasne, in da lahko vsakdo upravljeno pričakuje znatno zboljšanje v tekočem letu, le ni mogel pojasniti, na temelju česa to trdi. Nasprotno, njegova lastna filmska družba je že doslej parla 16 kinematografov in jih bo po njegovi lastni izjavi »zaprla še več letos.«

Številni komentatorji, ki zbijajo šale na račun optimizma lorda Ranka, trdijo, da glavni vzrok za umetniško krizo v britanski filmu ni v tem, da so britanski državljani začeli kupovati hladilnike in pralne stroje, ampak v tem, da producenti britanskega filma vtkajo glavo v pesek kot noja. Namesto da bi pogledali pravi vzrok te velike krize filma v oč, še naprej izdelujejo prevec slabih in mnogo premalo dobrih filmov. Tako se filmski producenti ne nežno vrtijo v zatranem krogu.

Joža Vrhovec

Hladno deževje

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

LONDON, 22. sept. (Po telefonu.) — Hladni septembrski dnevi so na britanskih otokih prehodno obdobje, v katerem se vrsti neprijetno poletno deževje s turobnim jesenskim deževjem. Pri tem se skoraj nič ne spremeni v podnebnem »voznem redu«, zakaj deževje je zmeraj isto. Ko ne bi bilo prehoda s poletnega lenarjenja v jesensko delavnost, bi maločko opazil, da so to prav tisti dnevi, ko se na teh otokih zamenjata dve letni dobi.

To so dnevi, ko praviloma ni velikih in senzacionalnih dogodkov. Če se slučajno nekje kaj dogaja, kot je zdaj spor zaradi Pormoze, to še ni razlog, da bi se Britanci začeli razburjati. Šele ko ponovno oživijo hodniki v westminstrski palači in ko se razburkajo strasti v parlamentarnih dvovojih, je mogoče pričakovati, da bo tudi kri navadni Britancev nekoliko hitreje tekla.

Medtem pa se Britanci ukvarjajo z vsakdanjimi življenja in željno listajo po časopisih, v katerih jih zanimajo tuđi maltenkosti dogodki.

TURIZEM V OČEH NAVADNEGA BRITANCA

V dobrih starih časih so Britanci pojmovali turizem popolnoma drugače kot drugi ljudje po svetu. Ni šlo za skrb o nacionalni ekonomičnosti in za lučka deviz, ampak za zapravljanje funtov po tujih letovisčih. Začetek poletja je pognal Britance na kontinentalne reviere, krožna potovanja po eksotičnih predelih imperija in obisk v novem svetu onstran luže.

S časom pa so se spremenili tudi vidiki. Če se je nekoč kak tujec predzrnil, da je kritiziral tukajšnje gostoljubnost in turistične in hotelske usluge, mu po navadi odgovarjali, in to brez posebnega razburjenja, da je sam kriv, ker ga navsezana ne ni nihče klical v Britanijo.

No, odleje je padlo mnogo deža z britanskega neba in tudi britansko pojmovanje se je bolj prilagodilo sodobnemu pomenu turistične dejavnosti. Hkrati z omejevanjem denarne vsote, i jo Britanec sme potrošiti na letovanje v tujini, je bolj opazili poskuse, da bi tujce privabili v to storo in še zmeraj dostojanstveno metropolu.

Uspesh ni izostal. Na veliko začudenje so številni Britanci te dni prebrali uradno poročilo, da je njihova dežela — če verjamemo ali ne — stopila na prvo

OB MEDNARODNEM KOLOKVIJU METALURGOV V PORTOROŽU

Uspehi metalurškega inštituta v Ljubljani

Jugoslavlani so sprožili vprašanje vpliva oligoelementov v železovi rudi na kakovost jekla, za katero se sedaj zanimajo strokovnjaki po vsem svetu — Prvi uspehi raziskovanj in mednarodnega sodelovanja

Ljubljana, 22. septembra. V Portorožu se je danes začel mednarodni metalurški kolokvij, na katerem bo okrog 200 strokovnjakov metalurgije iz 16 držav razpravljalo o temi »Oligoelementi: arzen, baker, antimon in kobalt v zvezi s pridobivanjem jekla«.

Zelenaica Zenica je že pred leti postavila vprašanje tako imenovanih oligoelementov, ki so v železnih rudah in ki škodujejo kakovosti jekla. Dosedaj se ti elementi niso analizirali, ker so primanjkovali aparature in tehnološki postopki.

Zadnja leta je mikroanaliza zelo napredovala, vendar, ko je metalurški inštitut sprejel nalogo raziskati to še neznanu področje, je bil velikomalo premalo opremljen, da bi lahko sam raziskal te probleme. Zato se je obrnil na dva inštituta v inozemstvu, in sicer »IRSID« — inštitut de Recherches de la Sidérurgie, St. Germain-en-Laye in Max-Planck Institut für Eisenforschung, Düsseldorf, ter jih prosil za sodelovanje.

Vsak od treh inštitutov je prevzel del teh nalog in po več kot štiri letih raziskovanj je prvi sad tega sodelovanja več ali manj znan. Strokovnjaki, ki so na tem področju delali, pa bodo v teh dneh na kolokviiju v Portorožu seznanili metalurge iz najrazličnejših krajev Evrope z uspehi teh raziskovanj. S tem pa raziskovanja še niso končana. Ta študij, ki se je začel pred nekaj leti, se bo v prihodnje č...

Prof. inž. Cirila Rekarja, predstojnika metalurškega inštituta v Ljubljani, o izločevanju arzena iz železovih rud in predavanju dr. Franca Sirca o vplivu alifatskih elementov v baker na difuzijo bakra v železu »gamma« in »alpha«.

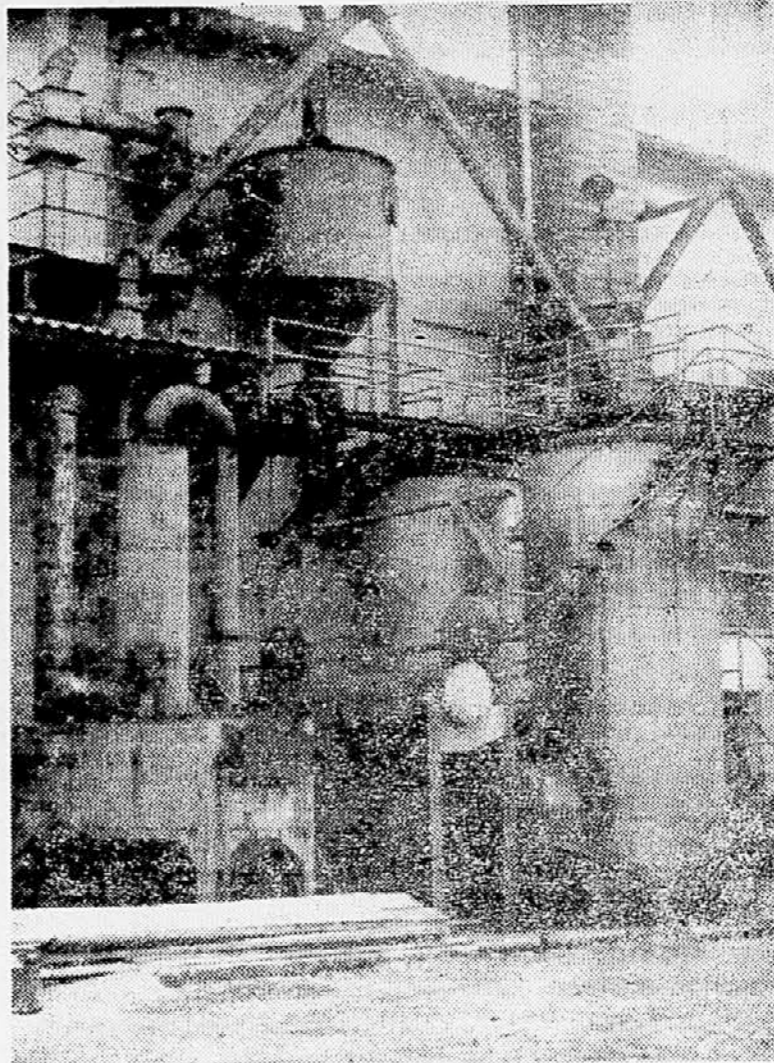
Do 23. septembra, ko se bo to mednarodno zborovanje metalurгов v Portorožu zaključilo, bo skupno 16 strokovnih predavanj, v katerih bodo strokovnjaki razložili uspehe štiriletnih raziskovanj. Razen strokovnjakov ljubljanskega metalurškega inštituta in že omenjenih dveh inštitutov, ki so sodelovali pri raziskavah, bodo na tem zborovanju predavali tudi številni drugi metalurški strokovnjaki iz Italije, Švice, Sovjetske zveze, Poljske in drugod.

Razen omenjenega raziskovanja pa je metalurški inštitut v zadnjem času vrnil še okrog 70 drugih raziskovanj, v katerih zavzema najvažnejše mesto za ključek naloge, ki se je metalurški inštitut lotil pred petimi leti — kako iz naših lignitov izdelovati kokso, ki bo uporaben steer ne v velikih plavžih, temveč v elektropelah ali v malih, visokih pečeh, da se bo moglo iz naših rud izdelovati surovo železo, ne da bi bil vezan na uvoz inozemskega premoga za proizvodnjo koksa. Zal inštitut ni razpolagal s tistimi napravami, ki bi bile potrebne, da bi lahko doma napravili večje količine koksa, zato so te polkuse vršili na Poljskem v Inštitutu Chemiczne Przerobki Wegla w Zabrzeju. Rezultati teh industrijskih poskusov (na Poljsko so namreč poslali 72 vagonov našega lignita) so dokazali, da je iz našega velenjskega lignita mogoče izdelati prvovrsten polkoks, ki je neposredno uporaben v električnih plavžih in drugih metalurških agregatih, kakor tudi v plavžih z nizkim jakostm. Podobne rezultate so dobili tudi pri izdelovanju polkoka iz lignitov v Italiji in Švici celo

iz lignita iz kosovskega bazena. Dosedaj je izdelanih že 1500 ton takšnega koksa.

Z veleposkusom dokazana industrijska realnost izdelovanja tega koksa, za katero so znani agregati in konstruktivni detajli, je omogočena proizvodnja polkoka v velikem industrijskem obsegu. Večji del potrebnih instalacij lahko izdelamo doma. Investicijski stroški za tono iz naših lignitov izdelanega ogljika bodo za 30 do 40% manjši, kot so investicije za gradnjo običajne koksarne za isto količino ogljika. Cena tega polkoka bo bistveno nižja, ne glede na to, da si s to proizvodnjo prihranimo letno milijone dolarjev. Kaže, da bodo tako naprave (manjšo sicer) že v prihodnjem letu zgradili v Velenju vsaj za potrebe Štor. To naj bi bila prva etapa v kasnejših pa nameravajo zgraditi tako večjo napravo ob Kolubarju.

Se marsikaj bi lahko napisali o uspehih in raziskovanjih ljubljanskega metalurškega inštituta, vendar sta omenjeni dve raziskovanji gotovo najvažnejši, zato smo o tem podrobneje pisali. V. R.

Del novega plavža na dvorišču metalurškega inštituta v Ljubljani, v katerem bodo letos nadaljevali poizkuse za pridobivanje koksa iz naših lignitov, doslej pa so jih delali v dveh manjših.

Trg s kmetijskimi pridelki

Trg je bil s povprečnimi dobro založen v pogledu količin kot asortimenta. Cene se niso spremenile, nekouško se je znižale v kopru. — Odkupne cene krompirja so od 8. do 9.50 din glede na kvaliteto, poudarba je bila velika, vendar do tedaj v plasmu na splošno se ni prilo. Odkup zelja je še sorazmerno nizek, glavna sezona se bo pričela v oktobru. H kraju gre odkup ržolja v stroku ter ga na trgu ni bilo dovolj. Kritično je stanje v preskrbi s čebulo, ki je ne odkupujejo po objavi dogovora o cenah oziroma jo odkupujejo le v minimalnih količinah. Zaloga čebule pri preskrbovalnih podjetjih so v glavnem pošle. Pričakovati je uvoz čebule. Paradižnika in paprike je bilo na trgu zadostne količine.

Tudi s sadjem je bil trg dobro založen. Iz vseh proizvodnih podjetij poročajo o slabem plasmu jabolk, nekoliko boljši je le plasm industrijskih jabolk. Odkup sliv gre h kraju. Na Goriskem se se polavljajo na trgu jesenske breskve, vendar v majhnih količinah, ki se prodajajo na lokalnem trgu. V pripravi za živino se stanje ni spremenilo. Poudarba, čeprav se je na nekaterih področjih izboljšala, ne krije potreb v goveji živini. — Maljen je tudi odkup tetet. Cen mesa so ostale neizpremenjene.

Močno je padla ponudba jaje. Cene so narasle za 1 do 2 din.

Potrošna sredstva se pripravljajo na preskrbo potrošnikov z ozimnico. V Celju bodo n. pr. organizirali od 5. do 12. oktobra teden ozimnice, na katerem bodo sodelovali preskrbovalna podjetja, trgovci in ostala trgovska mreža, ki bodo prodajali pridelke s populstom. Tudi Koper je že organiziral dobavo potrebne za ozimnico.

Cena Cena Cena
Pri KZ na drob. na drob. na drob.

KROMPIR:	11	15	12
Nova Gorica	11	15	12
Koper	11	15	12
Ljubljana	10	12	11
Celje	11	13	12
Maribor	11	11	12
M. Sobota	11	11	11

ZELJE:	20	20	23
Nova Gorica	20	20	23
Koper	23	50	35
Ljubljana	15	23	20
Celje	15	23	22
Maribor	22	23	25
M. Sobota	17	25	

PIZOL V STROČJU:	40		
Nova Gorica	50	70	55
Koper	50	70	55
Ljubljana	50	70	55
Celje	32	45	49

CEBULA:	70	80	70
Nova Gorica	70	80	70
Koper	70	80	70
Ljubljana	70	80	70
Celje	70	80	70
Maribor	70	80	70
M. Sobota	70	80	70

PARADIŽNIK:	14	18	16
Nova Gorica	14	18	16
Koper	20	27	20
Ljubljana	20	27	20
Celje	14	20	17
Maribor	16	20	20
M. Sobota	16	20	20

PAPRIKA:	25	40	20
Nova Gorica	25	40	20
Koper	25	40	20
Ljubljana	25	40	20
Celje	25	40	20
Maribor	25	40	20
M. Sobota	25	40	20

SLIVE:	22	30	
Nova Gorica	22	30	
Koper	25	35	
Ljubljana	25	35	42
Celje	25	30	25
Maribor	28	22	20
M. Sobota	26	20	

JABOLKA:	10	11	12
Nova Gorica	10	11	12
Koper	20	30	20
Ljubljana	17	23	21
Celje	13	20	17
Maribor	13	20	20
M. Sobota	13	15	18

GROZDJE:	45	55	—
Nova Gorica	45	55	—
Koper	60	70	60
Ljubljana	60	70	60
Celje	60	70	60
Maribor	60	70	60
M. Sobota	60	70	60

BRUSKVE:	65	70	
Nova Gorica	65	70	
Koper	65	70	
Ljubljana	65	70	
Celje	65	70	
Maribor	65	70	
M. Sobota	65	70	

HRSKKE:	24	35	27
Nova Gorica	24	35	27
Koper	23	38	24
Ljubljana	26	30	18
Celje	26	30	18

GOVEDO SRED. KVALITETE:	120	275	
Nova Gorica	120	275	
Koper	120	275	
Ljubljana	123	270	
Celje	115	270	
Maribor	109	260	
M. Sobota	110	260	

TELETA:	180	360	
Nova Gorica	180	360	
Koper	215	350	
Ljubljana	180	360	
Celje	180	360	
Maribor	200	360	
M. Sobota	175	360	

PRASICI:	190	350	
Nova Gorica	190	350	
Koper	215	350	
Ljubljana	185	350	
Celje	185	360	
Maribor	209	370	
M. Sobota	175	380	

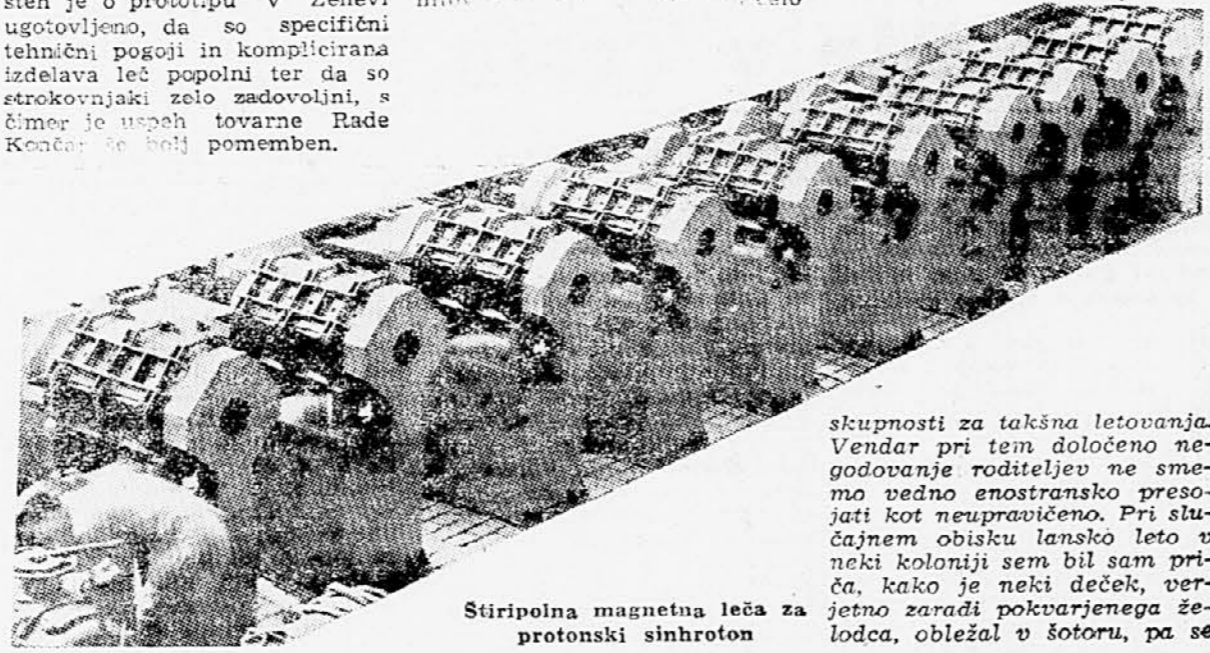
JAJCA:	19	20	
Nova Gorica	19	20	
Koper	17	23	
Ljubljana	16	18	
Celje	14	18	
Maribor	13	19	
M. Sobota	13	14	

MLEKO:	24	32	
Nova Gorica	24	32	
Koper	23	36	
Ljubljana	24	31	
Celje	24	36	
Maribor	28	36	
M. Sobota	24	26	

Mednarodni uspeh tovarne Rade Končar

Tovarna »Rade Končar« v Zagrebu je imela doslej vrsto uspehov tako doma, kakor tudi v tujini. Račna oprema in generatorji za elektrarne v državah Latinske Amerike, Daljnega Vzhoda, Afrike in Azije so že v obratu, številne centrale in tovarne pa bodo kmalu dobile takšno opremo, za kakršno je tovarna sklenila pogodbe.

Najnovejši mednarodni uspeh kolektivna tovarna »Rade Končar« je pošiljala prve serije desetih kompleksnih magnetnih leč za novi veliki protonski sinhron, ki ga gradijo v okolici Zeneve. Sinhron je najpomembnejši objekt v bodočem centru za znanstvena raziskavanja uporabe atomske energije v miroljubne namene. Gradi ga evropska organizacija za jedrske raziskave CERN in pri izdelavi opreme sodelujejo največje in najbolj znane tovarne na svetu. Dejstvo, da so strokovnjaki CERN zaupali izdelavo magnetnih leč, ki so najbolj občudljivi deli sinhrona, kolektivni »Rade Končar« ni samo priznanje tovarni, temveč tudi vsej mladi jugoslovanski industriji električnih naprav in strojev.

Stiripolna magnetna leča za protonski sinhron

skupnosti za takšna letovanja. Vendar pri tem določeno negotovanje roditeljev ne smemo vedno enostransko presojati kot neupravičeno. Pri slučajnem obisku lamsko leto v neki koloniji sem bil sam prič, kako je neki deček, verjetno zaradi pokvarjenega železoda, obležal v šotoru, pa se

PISMA uredništvu

Nepremišljenost staršev

V Slov. poročevalcu z dne 15. sept. 1958 je bilo v članku »Nepremišljenost staršev« govora o pomenu in važnosti poživljenjskih in zdravstvenih kolonij za mladi, o velikih sredstvih občine in organizacij za te namene in o čistem razumevanju roditeljev za vse to, zlasti še ob raznih boleznih otrok. Morda so tudi takšni primeri, vendar prav gotovo večina roditeljev pravilno cenijo pomen in žrtve naše

je začelo »pomaganje«, merjenje telesne toplote, dajanje pilul, nikjer pa nikogar, ki bi mu popravil odejo, skuhal čaj in v stiski otroku tudi duševno nadomestil matico. Letos pa se je sinku mojega znanca po pripovedovanju sošolcev domoglo nekaj, kar bi se lahko končalo žalostno. Splet je šlo za telesno vročino, od prehlada po vetru in dežju, zopet so peple pilule, hkrati pa mu je vodika obložila glavo s krpjo, namočeno v hladni vodi, češ, »vročina je treba že na začetku zatreti«. Na srečo je nekdo od sošolcev, ki je že nekaj več del o škodljivosti takšnega »zdravljenja«, naskrbel vse skupaj pometal stran in s tem morda rešil otroka hujskih posledic.

Kakor smo posebno letos roditelji zelo zadovoljni s hrano in ureditvijo kolonij, bi bilo vendar v bodoče posrbeti še za to, da bi prav vse vodičke bile zdravstveno in v ostalem toliko prosvetljene, morda z obveznimi tečaji, da bi tudi v tem ne bilo nobene nevarnosti za naše otroke. Pa tudi znanje samo v teh okoliščinah še ni zadosti in zaboječek za prvo pomoč; otrok v takšni stiski je potreben zlasti toplega odnosa, vsaj malo nadomestila materske ljubezni, ki jo pa celo prvi ženskem spremljajočem osebjem tako često pogrešamo. V takšnem presajemem življenju v kolonijah je neštetih zdravstvenih, telesno in duševnozgodnjih in drugi činitelev, ki jih mora oskrbujoče osebe nujno obvladati in občutiti, da bo zdravje mladine tudi v tem pogledu zavarovano, hkrati pa dosežena v vsem ostalem največja korist od vidljivih sredstev, ki jih žrtuje naša skupnost za te namena.

Dr. J. F.

SPLOŠNI PROJEKTIVNI BIRO

LJUBLJANA, Kidričeva 1/III
razpisuje delovni mesti
administratorke in strojepiske

Pogoji: primerna izurjenost, Plača po tarifnem praviniku. Ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in eventualnih dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov podjetja, 5833-R

PRED IX. KONGRESOM KIRURGOV JUGOSLAVIJE

Pomembne novosti v kirurški službi

Priprave za IX. kongres kirurgov Jugoslavije, ki bo od 1. do 4. oktobra, so v največjem polletju. Menda ni na ljubljanski kirurški kliniki človeka, ki ne bi bil vprežen v ta veliki vzgojni organizacijskega in strokovnega dela. Če pravim veliki voz, ne pretiravam, kajti tokratni kongres kirurgov ne bo samo običajni zbor vseh specialistov s kirurškega področja, temveč bo pregled napredka v zdravstvu, pregled novih izsledkov, ki so jih naši kirurgi z intenzivnim in postržovalnim delom dosegli v obdobju od zadnjega kongresa, to je v zadnjih treh letih.

Prva poglavitna tema, ki jo bo kongres obravnaval, je kirurgija ožila. Ta tema bo prvič v zgodovini na dnevnem redu kirurških kongresov, ker je to za človekovo zdravje in življenje eno največjih vprašanj. Vedeti moramo, da se o ožili in o sodobnih kirurških posegih na njem, je napredovalo veliko število bolnikov s krvnimi ožilji. Na ljubljanski kirurški kliniki je bilo v enem letu od skupno 10.822 bolnikov 10.822 z motnjama na ožiliu, kar pomeni 10,6% bolnikov. In prav to veliko število bolnikov je zahtevalo postavitve vprašanje pred kirurgov.

Kirurgija ožila se je pri nas šele po zadnji vojni razvijala. Njo je bil redek tisti kirurg, ki je kaj več vedel o tisti bolezni, in še tisti, ki se je z njo barm, je bil navezan le na nemožnost. Med vojno, v dobi izrednih okoliščin, pa je ga...

tem filmom bo naša kirurška klinika dala res lep dokument svojega dela. Vsi tisti, ki so pri izdelavi aparata in pri poskusnih operacijah na psih sodelovali, so v glavnem delali ponoči, saj so čez dan prezaposleni s svojo službo in družbenimi obveznostmi.

ROKA ČLOVEKA ZAHTEVA VELIKE POZORNOSTI

V sedanjem hitrem razvoju industrije in izgradnje raznih objektov ter vedno bolj naraščajočega prometa in delovnih naporov nasploh, je roka človeka najbolj izpostavljena. Zato je tudi v Jugoslaviji vsak dan na desetine in desetine ljudi, ki iščejo zdravniške pomoči zaradi poškodbe rok. Na kirurških klinikah je polovico bolnikov poškodovancev in od teh polovico poškodovanih na rokah. Tudi med delovnimi invalidi je največ takih, ki so postali invalidi zaradi okvar na rokah. Nedvomno pomeni to ne samo za prizadete, temveč tudi za naše gospodarstvo ogromno škodo. Nek beograjski kirurg je izračunal, da je družba utrpela zaradi poškodbe na rokah v času po drugar vojni okrog 200 milijard dinarjev.

Bo in dala veliko pobude za razvoj transfuzijske službe. Pri tej razliembi posameznih specialnosti je treba poudariti, da te niso izolirane, temveč so združene v močno skupnost in kolektivno delo. Od ustanovitve nove Poliklinike so ljubljanski kirurgi prenesli svoje delo tudi na poliklinično službo in prav v tem je revolucionarni napredek ljubljanske kirurške klinike.

REVOLUCIONARNI RAZVOJ LJUBLJANSKE KIRURGIČNE KLINIKE

Da so jugoslovanski kirurgi izbrali prav Ljubljano za njihov IX. kongres, ni zgolj naključje. Ljubljanska kirurška klinika se je pod vodstvom predstojnika prof. dr. Božidarja Lavriča razvila v povojnih letih v znanstveno ustanovo s pravilno in sodobno organizirano kirurško službo. Delo, ki ga je za razvoj zdravstva in za dobrobit človeka opravila klinika, je najboljše šola za razvoj sorodnih klinik v državi. Za takoj po osvojitvi je klinika, tako s strokovnega kakor tudi z organizacijskega stališča skušala doseči stopnjo kirurške službe najrazvitejših evropskih držav. Iz dveh oddelkov, urološkega in ortopedskega, kolikor jih je bilo pred vojno, je razširila svojo dejavnost in razvila še druge važne specialnosti. Zdj ima klinika še oddelke za torakalno kirurgijo, nevrokirurški oddelke, oddelke za plastično reparatarno kirurgijo in oddelke za kirurgijo ožila in srca. Klinika je razvila tudi anesteziološko službo

Prikaz tega res nadvse pomembnega in velikega dela ter poskusne metode pri uporabi specialnega aparata bodo videli udeleženci kongresa v barvnem filmu. Kirurška klinika v Ljubljani je film izdelala v lastnih fotolaboratorijih, brez kakršnegakoli sodelovanja profesionalcev filmskih podjetij. S

Del kirurške klinike v Ljubljani

JUGOSLOVANSKA KRONIKA

KONGRES ZVEZE KNJIZEVNIKOV JUGOSLAVIJE BO KONEC NOVEMBRA

Sporočeno je bilo, da bo peti kongres Zveze književnikov Jugoslavije verjetno konec novembra tega leta. Kongres bo v mali dvorani Doma sindikatov v Beogradu. Na kongresu bodo obravnavali referat in diskusijo o problemih književnosti v luči novega programa ZKJ.

»DUNDO MAROJE« V COVENTRYJU

Beograjski režiser dr. Marko Fotez je odpotoval v Anglijo, kjer bo na deskah gledališča »Beograd« v Coventryju pripravil komedijo Marina Držića »Dundo Maroje« v angleškem prevodu. Prva izvedba našega renesančnega klasika v Veliki Britaniji, ki bo 20. oktobra, se pokriva z Držićevim jubilejnim letom. Kot je znano, nosi gledališče, v katerem bodo igrali Držića, ime po Beogradu zaradi posebnih stikov med obema mestoma in prispevka, s katerim je Beograd podpril gradnjo gledališča v tem med vojni porušenem angleškem mestu.

10-LETNICA SREMSKEGA MUZEJA

V Sremski Mitrovici slavijo 10-letnico svojega muzeja. Mestni muzej je bil ustanovljen leta 1919. Prvovolontirni pripraveki samih domačinov. Vendar se je v njegovemu skromnemu začetku iz tega razvila bogata in lepo urejena ustanova, ki ima danes zbirko iz NOB, arheološko, zgodovinsko, numizmatično, etnografsko in prirodoslovno zbirko. V okviru muzeja sta tudi muzej cerkvene umetnosti in umetniška galerija. Muzej je v desoletnem razdobju obiskalo že več kot 150.000 ljudi.

NOVE IZKOPANINE V SLAVONIJI

V okoliščini Bošnjaka v vzhodni Slavoniji so pred kratkim sondirali starohrvatsko grobišče, ki so ga odkrili že leta 1939. Pri tej priložnosti so našli na 12

skeletnih grobov, med katerimi jih je zlasti veliko otroških. Našli so tudi več nakita. Grobišče predstavlja zanimivo najdbo za proučevanje slovenske kulture v vzhodni Slavoniji, ker kaže na vplive dalmatinske Hrvatske v Panoniji. Raziskavanja na tem področju je vodil Arheološki muzej iz Zagreba.

NEZADOSTNO ŠTEVILO UČITELJEV V BOSNI

V skoraj vseh okrajih v Bosni in Hercegovini imajo osnovne šole, v katerih niso mogli začeti pouka, ker niti s ponovnimi natečaji niso mogli dobiti zadostnega števila učiteljev. Takih primerov je največ v mostarskem, bihaškem okraju. Na sestanku z okrajnimi predstavniki pri republiškem svetu za šolstvo se je pokazalo, da so bili v teh primerih največje krivice občinski ljudski odbori, ki niso vodili računa o zagotovitvi vsotnega kadra. Med drugim jim niso dajali stipendij, ter niso skrbeli za boljše življenjske pogoje učiteljev v manjših krajih.

UMRL JE AKADEMIK ALEKSANDER UGRENOVIĆ

V Zagrebu je umrl akademik in univerzitetni profesor dr. Aleksander Ugrešević. Profesor Ugrešević, rojen leta 1883 v Petrinji, je bil znan strokovnjak na področju gozdarske vede. Med drugim je bil redni profesor agronomске gozdarske fakultete član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti ter številnih drugih mednarodnih znanstvenih ustanov in organizacij. Objavil je tudi več znanstvenih del o izkoriščanju gozdov, tehnologiji lesa in drugih gozdarskih vprašanjih.

SPACAL ODPRLI RAZSTAVNO SEZONO V NOVEM SADU

Včeraj se je v galeriji Tribune mladih v Novem Sadu začela nova likovna umetnostna sezona. Kot prvi je razstavil svojega dela, okrog 30 grafikov največjega datuma, naš tržaški rojak, ak. slikar Lojze Spacal. Ob otvoritvi razstave je novosadski tisk ugotovil, da s Spa-

calom gostuje v Novem Sadu umetniški mednarodnega formata in da prihaja k njim neposredno po prejemu nagrade na letošnjem Bienalu v Benetkah.

M. Stančić: Hrvatski pesnik Tin Ujević

ZAČETEK LIKOVNE SEZONE V ZAGREBU

Nova likovna sezona v Zagrebu se je začela z razstavo slikarja najmlajše generacije Zvonka Poldrugarja v salonu ULUH. Mladi slikar, ki je šele leta 1954 diplomiral na akademiji, razstavlja olja in risbe. V vrsti naslednjih razstav bodo jeseni v istem paviljonu razstavili tudi nekateri slikarji iz Slovenije, nato pa so predvidene še razstave umetnikov I. Vojvodiča, Z. Balabanovića, A. Kinerta in drugih. V salonu »Likum« so odprli prodajno raz-

stavo, s katero skušajo popularizirati umetnost med najširšimi krogi. V Mestni galeriji sodobne umetnosti, ki so jo sedaj adaptirali, bodo pa v začetku

M. Stančić: Hrvatski pesnik Tin Ujević

NOV STUDENTOVSKI LIST

Univerzitetni odbor Zveze študentov v Vojvodini je sklenil, da bo začel izdajati nov časopis, ki se bo bavil s študentskimi problemi. List bo izhajal enkrat mesečno, imenovan se bo Indeks 58, prva številka pa bo izšla oktobra.

OZIM — PRVI KONCERTANT V SARAJEVU

V Sarajevu se je ta teden znova začela koncertna sezona. Zanimivo je, da je bil prvi solist v novem repertoarju prav mladi ljubljanski violinski mojster Igor Ozim. Na simfoničnem koncertu sarajevske Filharmonije je kot solist s uspehom sodeloval pri izvedbi Brahmsovega koncerta za violino in orkester v D-molu.

PROSVETNA DELEGACIJA ODPOTOVALA NA POLJSKO

Te dni je odpotovala iz Jugoslavije na Poljsko delegacija jugoslovanskih prosvetnih delavcev. Delegacija bo bivala na Poljskem 10 dni in se seznanila z delom poljskih prosvetnih ustanov. Na temelju kulturne konvencije o sodelovanju med Jugoslavijo in Poljsko bodo še letos obiskali Jugoslavijo tudi poljski prosvetni delavci.

HRVATSKI UMETNIKI V SARAJEVU

V Umetniškem paviljonu v Sarajevu so odprli te dni razstavo zagrebske likovne skupine »Mart«. To je prvi povojni stik sarajevskega občinstva z eno izmed zagrebskih likovnih skupin. Umetniki Dogan, Dolenc, Krsto in Zeljko Hegedušić, Kalina, Kulmer, Lipovac, Perić, Petlevski in Svrtasek skupno razstavljajo 32 olj in grafik. Skupina ima v programu še nekaj razstav v naših republiških središčih.

NAŠI BIZANTOLOGI NA KONGRESU V MÜNCHENU

V Münchenu se je končal enajsti mednarodni kongres bizantologov, ki so se ga udeležili tudi jugoslovanski zastopniki. Med drugim je na kongresu sodeloval beograjski akademik dr. Georgij Ostrogorski, ki sodi med najznamenitejše poznavalce te panoge na svetu. Profesor Ostrogorski je podal poročilo o tematski ureditvi bizantinskega kraljevstva.

100-LETNICA GIMNAZIJE V TITOVEM VELESU

V Titovem Velesu letos proslavljajo 100-letnico ustanovitve tamkajšnje gimnazije. Ker je to hkrati tudi prva šola te vrste v Makedoniji, bo proslava zelo pomembna, združena s kulturnimi prireditvami, z odkritjem spominske plošče in izdajo publikacije o zgodovini gimnazije. Odbor za proslavo namerava tudi predložiti pristojnim organom, da bi se ustanovila posebna stalna Racinaova nagrada za najboljša makedonska dela na področju znanosti, prosvete in kulture.

ZAČETEK SEZONE V HRVATSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU

V Hrvatskem narodnem gledališču v Zagrebu bodo imeli letos na veliki sceni 10 premier, med katerimi sta dve deli domačih avtorjev in sicer Matkovičeva »Ahllova dediščina« in nova Copicjeva komedija »Odmiranje medvedov«. Posebej bodo proslavili tudi Nušičev in Držićev jubilej. Veliko skrb za domačo dramatikso so pokazali tudi drugi ansambli. Komorno gledališče bo tako med drugim izvedlo izmed domačih dram Križevci delj »Adam« in »Eva« »Ljubezen« in »Marinkovičev Ojeme in roke«. V okviru opernega repertoarja pa bo morala najzanimivejša premiera Sulekovega »Koroliana«, ki ga bodo izvedli že prihodnji mesec.

udariti zgodovinsko povezanost slovenskih in hrvaških sosedov, ki se v teh krajih stikajo. Zaradi tega so pripravili razstavo slovenskih in hrvaških kmečkih uporov, ponabli ljubljansko Dramo s »Hlapci«, zagrebsko Opero z »Erom«, zato je njihova sama domača gledališka družina nastudirala delo Mire Pucove »Svet brez sovraštva«. Zato so gostovali ustvarjalci hrvaškega filma »Svojega telesa gospodar«... Prihojanje leto bi radi sprejeli v Kostanjevici profesionalne ali amaterske umetniške skupine iz vseh ljudskih republik, da bi tako še bolj poudarili to skupno vez. Domači igralci, ki jih režira Smrekar sam prav zdaj, bodo že čez kak dober mesec začeli z vajami za Miklovo Zalo, s katero bi nastopili na prihodnjem festivalu.

Zanimivo je, da v Kostanjevici ni nobenega občutka trenja ali ljubosumnosti, če prihajajo v goste tuje profesionalne skupine, kajti amaterji se od njih samo želijo kaj naučiti. Morda je res prav želja videti velike tuje ansamble, nekoliko zatemnila domači deleži festivala. Pri zadnjem gostovanju zagrebske Opere na prostem je bilo nekaj tisoč gledalcev, pri gostovanju ljubljanske Drame in bratov Avsenikov v Kulturnem domu so se ljudje gnetli celo pred okni in nič manjši naval ni bil pri prizorih ljubljanske Opere s »Sevilskim brincem«. Medtem ko so pri prvem festivalu sami domačini prispevali pet predstav, so jih pri lanskem samo tri, pri letošnjem pa še komaj dve. Tudi dostojno pripravljen koncert pevke-nega zboru KUD Dušan Jereb iz Novega mesta, ki sem se ga udeležil, bi bil brez udeležbe mladincev s ceste slabo zaseden.

Spominu Izidorja Cankarja

Ceprav je zlovesča ptica težke boleznj že dalj časa krožila nad njegovo glavo, nas je vest o smrti silno iznenadila in pretresla. Težko je namreč verjeti, da je prišel dan slovesa od moza, ki je živel tako polno in bogato življenje. Hudo se je živeti v praznino, ki se je vsa usodna nenadoma odprla pred nami: plemič duha, velikan učenosti, umetnik in neumorni delavec je zapustil svojo bojno področje. Šele zavest, da so ostali med nami neumrljivi plodovi njegove ustvarjalne osebnosti, nam dvigne žalostno glavo. Zavest, da je ostala dorežljivo odprta zakladnica njegovega uma, nam pokaže pot v jutrišnji delovni dan.

Osebnost Izidorja Cankarja prerasča naše običajne mere in vrednotenje. Njegov lik bo v vsej celovitosti prav presodila šele zgodovina. Vendar naj na kratko in skopo orisemo njegov pomen za razvoj slovenske zgodovine umetnosti. Cankarjevo delo na tem področju je bilo pionirsko. Popeljal je našo zgodovino umetnosti iz ljubiteljskih voda na trdno, znanstveno utemeljeno kopno, ki je prav po njegovi zaslugi doseglo višino evropske ravni. Učeneč znamenitega Dvoržaka in dunajske šole je dopolnil učiteljeva dognanja o zgodovini umetnosti kot zgodovini duha in izoblikoval trden ter jasen sistem, katerega je uresničil v klasičnem Uvodu v umevanje likovne umetnosti (1926. leta). To je knjiga, ki se, kakor je dokazal Stelč v orisu Cankarjevega dela ob njegove sedemdesetletnem jubileju, uvršča enakopravno med največja dognanja evropske zgodovine umetnosti na polju sistematike in teorije. Drugo Cankarjevo delo, Zgodovina likovne umetnosti v Zahodni Evropi (Razvoj stila), ki je na žalost ostalo torzo, je grandiozno poizkus, dokazati razvoj umetnostne misli skozi dobe od določenih družbenih in duhovnih silnicah ter izpremembah. Dasi je Cankarjevo filozofsko izhodišče ob tem in ostalem njegovem teoretskem delu idealističnega značaja, je vendar bogastvo misli ter novih dognanj tako veliko, da si mimo njih ne moremo predstavljati razvoja naše zgodovi-

ne umetnosti v bodočnosti. In oblikovne odlike Cankarjevih del? Pisal jih je umetnik — leposlovec, ki je do zadnje tančine obvladal slovenski jezik, pisal jih je učenjak, ki ni ljubil nerazumljivih izrazov in podobnih nejasnosti. Cankarjevo delo je po svoji lapidarnosti umljivo znanstvenikom in vsem tistim, ki jim je likovna umetnost pri srcu. Tudi v tem dejstvu se razodeva veličina Cankarjeve osebnosti!

Izredna zavest odgovornosti in svetovljanska razgledanost so Cankarju, mimo znanstvenega in pedagoškega dela, narokovale delavnost tudi na organizatoričnem področju slovenske zgodovine umetnosti. Bil je soustanovitelj Narodne galerije in brez njegovega sodelovanja bi ta ustanova ne zadobila v tako kratkem času oblike, kakršno ima danes. Po njegovi pobudi in mecenatski darežljivosti je zrasla Moderna galerija. Ustanovil je Umetnostno zgodovinsko društvo in njegovo glasilo Zbornik za umetnostno zgodovino. Skratka, da je danes slovenska zgodovina umetnosti teoretično in praktično na tako visoki ravni, je v odločujoči meri zasluga velikega pokojnika.

Spominimo se še Cankarja kot univerzitetnega učitelja! Njegova predavanja so bila znamenitost in malo je naših razumnikov mlajšega rodu, ki niso bili njegovi zvesti poslušalci. Njegovi seminarji so nosili pečat praznika. Tiho in zbrano so učenci sedeli besedam velikega učitelja. Strog do sebe je bil ravno tak do svojih seminaristov. Redke so bile besede priznanja, kadar pa jih je izrekel, so veljale kot bi bile vklesane v kamen. Nihče se ni bolj veselil napredka, novih misli ali dognanj, kakor profesor sam. Nihče tudi ni spremljal učencev na njihovi življenjski poti tako zvesto kot tisti, ki jih je za njo popeljal.

Smrt Izidorja Cankarja, velikega učenjaka in učitelja, je premagana smrt. Njegovo telo bo sprejela večno se prsnavlajoča narava, njegovo delo pa bo svetlo in mogočno kot čudovit spomenik vzpodbujajo mlade rodove k novemu in vztrajnemu delu na tisti grudi, kjer je zastavil delo veliki slovenski učenik!

Slava spominu Izidorja Cankarja!
Stane Mikuš

D. Vrhovac: Nosilke vode

Sliva, ki rodi jabolka

Zapisek s kostanjeviškega festivala

Prva reč, ki sem jo zagledal, ko sem se ustavil na prostranem dvorišču kostanjeviškega gradu, je bil vsiljivo reklamni napis »Mesopromet Mokronog« na notranji razpadajoči steni in doiga, nekako tako elegantna, a danes na pol porušena ali komaj še stojeca vrsta balkon-skih arkad, raz katerih se je v obiljuenem krilu pravkar pokazala ženska glava in zila vedro v dotrajano odlično cev, tako da je umazana sobotna voda pljusnila čez zidavoje z nekdanjim spanheimskim grobom. In III. Dolenjski kulturni festival se mi je v prvem hipu zazdel megala-manja brez dovolj trnega podstavka, tako kot one nekoč čudovite, a danes degradirane arkade. A že isti dan sem vzljubil lepo deželico pod gozdnatim Opatijem hri-bom in prikupno staro nasel-bino ob Krki in ko sem govoril s temi ali onimi, ki se trudijo okrog festivala, sem spoznal, da je njihovo prizadevanje dekadentno pomembno.

Niti mesto niti vas niso — onih pet sto duš na otoku predi leno tekoče dolenjske vode — in kadar se avto za-praši po cesti skozi njihove

Kostanjevice nekaj ustvarili, vrti skoraj v nekem še ne urejenem krogu. Nekdanja veličastna graščina ostroma cistercijski samostan iz 13. stol., ki je bil s svojimi edinstvenimi arkadami pa tudi sicer s svojimi dragocennimi elementi stare romanske, got-ske in baročne umetnosti eden najpomembnejših slo-venskih srednjeveških spomenikov, je bil pravzaprav izhodišče za organiziranje vsakoletnih kulturnih festi-valov; hkrati pa naj bi bil spet festival tisti, ki bi pri-speval k temu, da bi sedanje samostanske razvaline znova primerno obnovili. Po obnovi naj bi del prostorov preure-dili za hotel, v drugem pa naj bi se naselila tovarna perila, tudi stalna Gorjupova umet-nostna galerija, kjer so z ve-liko inazljivostjo zbrali 130 umetniških del naših po-membnih domačih avtorjev.

Iz več kot 700 let stare me-ščanske tradicije danes išče-jo pogumne pohode v novi čas, Vsestransko: ne le samo kulturno, v tej zvezi tudi go-spodarsko in politično, turi-stično, celo gostinsko. Na vi-dez se včasih njihovi vmeti lov-za to, da bi iz svoje domače

V. Lamut: Kostanjevica na Krki

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA... Zdravstveni dom Center... Zdravstveni dom Vitec...

MLADINSKI ODSEK Ljubljana... PLANINSKO DRUŠTVO Ljubljana... TURISTIČNO DRUŠTVO Ljubljana...

ZA OBCUTLJIVO KOZO... NAJBOLJŠA KREMA!... Zgodovinsko društvo za Slovenijo...

KLUB BORCEV NOB «KOSMAČ - KLEMENC»... Ljubo Dermelj... šolski upravnik v pokoju, nosilec Ordена zasluge za narod...

Lojzka Kuralt... Pogreb bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 9. uri dopoldne na pokopališču v Zabnici...

dr. ing. ALEKSANDER UGRENOVIČ... akademik, univ. profesor, častni in dopisni član inozemskih strokovnih institucij, itd.

SLOVENSKA MATICA... SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL NJEN ZASLUŽNI ČLAN... dr. Izidor Cankar... SLOVENSKI PISATELJ...

Tečaje mednarodnega jezika... Odbor za odhod na proslavo 15-letnice ustanovitve Vojkove brigade v Cerkljem na Primorskem...

MARIBOR... Turek, 23. septembra. Dežurna lekarna: Meljše, Meljska c 2

RAZPISI... Geološki zavod v Ljubljani... Razpisuje natečaj za STRUGARJA

KONCERTI... Drevi ob 20.15 uri priredi Slovenska filharmonija za lanske rdeči album koncert pod vodstvom dirigenta Boga Leskoveca...

PREDAVANJA... Občinski odbor Zdrženja občine in podoficijer Bežigrad obvešča članstvo, da bo v torek 23. IX. 1958 ob 19. uri redno mesečno predavanje v mali kino dvorani Gospodarskega razstavišča...

Slovensko kemjsko društvo... GLEDALIŠČA... DRAMA LJUBLJANA... Danes, v torek 23. ob 17. ure dalje bodo v Operi v prodaji vstopnice za premiero in reprizo Javorskove eksperimentalne igre «Veseli do življenja...»...

SOLS VO... DOPISNI TEČAJI... Kakor vsako leto prireja Ljudska univerza tudi etos dopisne tečaje, ki imajo namen pomagati delovnim ljudem razširjati njihovo obzornost in jim nuditi dopolnilno pokolsko izobrazbo...

Beograjski cirkus «CENTRAL»... UPOKOJENKA ZA 4 ure dopoldne za varstvo dojenčaka ishem. Pestotnik, Smarintska 132a. 21972-1

PODJETJE «TELEKOMUNIKACIJE», Ljubljana, Pržanj 24, sprejme takoj v službo 2 korespondentki z znanjem nemškega ali angleškega jezika... ZDRAVSTVENI DOM LITJIA razpisuje mesto pramožne sestre za o. d. dispanzer in materinsko pomočnico instrumentalke...

LEPEGA PSA VOLČNJAKA, 9 mesece starega, prodam. Turgo mljave 51. Šiška. 21981-4

V 88. letu starosti je umrla naša ljuba mama, stara mama, tašča, prababica in teta ANTONIJA MIHEVC roj. OBLAK POGORELČEVA MAMA... Pogreb drage pokojnice bo v torek, 23. septembra 1958 ob 5. uri popoldne v doma na Čevcih na pokopališču v Dol. Logatcu...

LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju... Vse svoje sile je posvetil vzgoji gluhe mladine. Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah...

Ing. FRANC GORŠE železniški upokojenec... Pogreb našega najdražjega bo v sredo, 24. 9. 1958 ob 15.30 iz Franciškovne mrliške veže na Zalah. Zaluzoča žena Gizela, hčerka: Tatjana vdova Ličen, Sonja, Nada, vnučnica: Vladka in ostalo sorodstvo...

LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju... Pogreb nam dragega Ljuba bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah. Zaluzoči: žena Jožica, sin Marjan, brat Mirko, sestri Jelica in Anica ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 22. septembra 1958.

Naznanjam žalostno vest, da je umrl moj dragi oče dr. Izidor Cankar profesor univerze v p. in redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti dne 22. septembra 1958, po krajši mučni boleznii. Pogreb bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah. Dr. med. Veronika Cankar in sorodstvo. Ljubljana, Lancaster ZDA, 22. septembra 1958.

ITALIJANSKO tanjovsku kolo znamke «Cotur» ugodno prodam. Smajček, Zrinjskega c. 6. 21972-1

TRGOVSKA PODJETJA: Za zimo si lahko nabavite razne vrste usnjenih ženskih in moških rokavic po grosističnih cenah. Dobavljamo vsako količino «Kvartite», Beograd, Preradovičeva 3. R 2723-4

SOD, okoli 200 l, kupim ali vzamem v najem. Podmliščakova 11, priličje. 21974-5

UMRLA NAM JE DRAGA MAMA, VDOVA IVANA MAVEC Pogreb bo v torek popoldne. Zaluzoče hčere Berta, Ivana, Slava, Borovnica, Trst, Reka, Ljubljana

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dotrpela naša ljubljana mama, stara mama, prababica in tašča MARIJA ARKO roj. BOJC Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovčah pri Ribnici. Zaluzoči: hčerke Olga, Pavla, Angela, Marija; sinovi Tone, France, Janez, Vinko, Stanko z družinami. Ljubljana, 22. septembra 1958.

Dotrpel je naš zlati mož, očka, brat, svak in stric LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju Pogreb nam dragega Ljuba bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah. Zaluzoči: žena Jožica, sin Marjan, brat Mirko, sestri Jelica in Anica ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 22. septembra 1958.

dr. Izidor Cankar SLOVENSKI PISATELJ POKOJNI JE BIL VEČ LET DRUŠTVENI PODPREDSEDNIK IN KOT ZNANSTVENIK NJEN ODLIČNI SLOVSTVENI SODELAVEC. OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU! V LJUBLJANI, 22. SEPTEMBRA 1958. ODROR SLOVENSKE MATICE

dr. Izidor Cankar SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI SPOROČA, DA JE UMRL

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

SKROMNO SOBICO ali sstanovanje k pošteni in čisti družini ishem. ljudim nagrad. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 21987-9

OSMOŠOLKA nujno potrebuje orodja in instrumente. Ponudbe pod »Osmošolka« v ogl. odd. 21976-9

CRN SPANJEL se je zatekel. Dobri se v Beethovnova 4-II, desno. 22001-10

UMRLA NAM JE DRAGA MAMA, VDOVA IVANA MAVEC Pogreb bo v torek popoldne. Zaluzoče hčere Berta, Ivana, Slava, Borovnica, Trst, Reka, Ljubljana

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dotrpela naša ljubljana mama, stara mama, prababica in tašča MARIJA ARKO roj. BOJC Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovčah pri Ribnici. Zaluzoči: hčerke Olga, Pavla, Angela, Marija; sinovi Tone, France, Janez, Vinko, Stanko z družinami. Ljubljana, 22. septembra 1958.

Dotrpel je naš zlati mož, očka, brat, svak in stric LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju Pogreb nam dragega Ljuba bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah. Zaluzoči: žena Jožica, sin Marjan, brat Mirko, sestri Jelica in Anica ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 22. septembra 1958.

dr. Izidor Cankar SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI SPOROČA, DA JE UMRL

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

STANOVANJE IN HRANO dam za pomoč dekletu, ki zna kuhati. Streljeva ulica 9. 21980-9

OSMOŠOLKA nujno potrebuje orodja in instrumente. Ponudbe pod »Osmošolka« v ogl. odd. 21976-9

CRN SPANJEL se je zatekel. Dobri se v Beethovnova 4-II, desno. 22001-10

UMRLA NAM JE DRAGA MAMA, VDOVA IVANA MAVEC Pogreb bo v torek popoldne. Zaluzoče hčere Berta, Ivana, Slava, Borovnica, Trst, Reka, Ljubljana

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dotrpela naša ljubljana mama, stara mama, prababica in tašča MARIJA ARKO roj. BOJC Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovčah pri Ribnici. Zaluzoči: hčerke Olga, Pavla, Angela, Marija; sinovi Tone, France, Janez, Vinko, Stanko z družinami. Ljubljana, 22. septembra 1958.

Dotrpel je naš zlati mož, očka, brat, svak in stric LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju Pogreb nam dragega Ljuba bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah. Zaluzoči: žena Jožica, sin Marjan, brat Mirko, sestri Jelica in Anica ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 22. septembra 1958.

dr. Izidor Cankar SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI SPOROČA, DA JE UMRL

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

KINO KINO UNION: Ital. film «STREHA». Režija Vittorio da Sica. Tednik F. N. 38. Predstave ob 15. 17, 19 in 21 uri. Danes zadnji kratki film «DIVJA LETA». Igra Tony Curtis! Danes zadnji kratki film «CRNA MAPA». Režija: Andre Cayatte. Igrata Daniele Delorme in Bernard Blier. Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri.

KINO KOMUNA: francoski film «CRNA MAPA». Režija: Andre Cayatte. Igrata Daniele Delorme in Bernard Blier. Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri.

KINO SOGA: češki češkoslovenski film «NOČI NASTOPAMO». Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri. Dohod direktno s Titove ceste! KINO SISKI: zaprti zaradi poravnanih računov.

UMRLA NAM JE DRAGA MAMA, VDOVA IVANA MAVEC Pogreb bo v torek popoldne. Zaluzoče hčere Berta, Ivana, Slava, Borovnica, Trst, Reka, Ljubljana

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je dotrpela naša ljubljana mama, stara mama, prababica in tašča MARIJA ARKO roj. BOJC Pogreb blage pokojnice bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovčah pri Ribnici. Zaluzoči: hčerke Olga, Pavla, Angela, Marija; sinovi Tone, France, Janez, Vinko, Stanko z družinami. Ljubljana, 22. septembra 1958.

Dotrpel je naš zlati mož, očka, brat, svak in stric LJUBO DERMEJ predmetni učitelj v pokoju Pogreb nam dragega Ljuba bo v sredo, 24. septembra 1958, ob 15. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah. Zaluzoči: žena Jožica, sin Marjan, brat Mirko, sestri Jelica in Anica ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 22. septembra 1958.

dr. Izidor Cankar SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI SPOROČA, DA JE UMRL

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

dr. Izidor Cankar REDNI ČLAN V RAZREDU ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE ZASLUŽNEGA ZNANSTVENIKA IN ORGANIZATORJA ZNANSTVENEGA IN KULTURNEGA ŽIVLJENJA MED SLOVENCIM OHRANILI V TRAJNEM, HVALEŽNEM SPOMINU POGREB BO V SREDO, 24. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URI IZ NIKOLAJEVE MRLISKE VEŽE NA ZALAH LJUBLJANA, 22. SEPTEMBRA 1958

Cestna jadrnica

James Witham iz Londona je konstruiral prav posebne vrste jadrnico, s katero se vozi po cestah. Pravi, da si tako prihrani precej stroškov za bencin...

Film v človekovih možganih

Mirna roka zdravnika Penfielda, ravnatelja nevrološkega inštituta v Montrealu, je zanesljivo vodila elektrodo v notranjost možganov božastnega bolnika. Penfield je dolga leta trdil, da božastni bolezen, temveč samo posledica nenavadnega pojava v možganih. Njegova vztrajna raziskovanja so privedla do končnega odkritja: zaradi nesrazmernih količin kisika nastane v možganih dva močna električna naboja, ki povzročita pravo epilepsijo. Kljub nasprotovanju zdravnikov vsega sveta je Penfield vztrajal. Danes uporabljajo njegovo metodo v številnih bolnišnicah. Bolniku, ki je ves čas pri zavesti, previdno odpro lobanjo, »odprejo« možgansko mrežo in zdravnik poišče z elektrodo, ki je v zvezi z encefalogramom, kritična mesta ter jih nato odstrani s kovinsko sesalko.

Sam dr. Penfield je opravil že na stotine podobnih operacij. Verjetno bi do konca svoje zdravniške kariere opravljal isto delo, če se ne bi med neko operacijo zgodilo nekaj nenavadnega... Z elektrodo je iskal poškodovana mesta v možganih starejše gospodinjice. Žena je nenadoma presenečeno vzkliknila. Živo, nazorno in na-

tenčno je opisovala dopoldan v porodnišnici. Niti najmanjšega dogodka ali besede ni izpustila. Ko je Penfield odknil elektrodo, je utihnila in se ni mogla ničesar več spomniti. »Ne doktor!« je vpil mlad Južnoafrikanec na operacijski mizi. »Ne samo, da se spominjam tega, kar vam zdaj pripovedujem. Prav zdajle se vse to dogaja! Vem, da sem v Montrealu, toda zdaj se mi, da so tudi moji prijatelji iz Afrike v tej sobi! Lahko jih vidim in slišim! Neka tajnica je pripovedovala o večernem čakanju na železniški postaji, ko ji je sneg preprečil nadaljevanje poti. Trgovec se je spomnil že davno pozabljene in nepomembnega dogodka iz mladosti. Mlada žena je poslušala koračnico iz »Aide«, ki jo je slišala pred 15 leti. Začela jo je celo peti, toda kakor hitro je Penfield odknil elektrodo, ni mogla več nadaljevati. Se več podobnih primerov je zdravnik pripovedoval, da je odkril nekaj povsem novega.

Denarna pomoč bogatih Kanačanov in Rockefellerjevskih sklada je usunila. Toda zato ima Penfield Janes najvišje angleško odlikovanje in čeprav je šele leta 1934 dobil kanadsko državljanstvo, ga prištevajo med največje živeče Kanačane. Operacije božastnikov so danes zanj postranska stvar. Neumorno nadaljuje z raziskovanjem možganov.

»Vsak dan sprejemo naše občroke pol milijona slik. Istočasno registrirajo naši možgani tudi zvoke. Med milijoni živčnih celic, ki sestavljajo možgane, teče posebna nit. To je nit časa, na kateri so zapisani vsi dogodki in vtisi, ki smo jih doživeli. Ko se moja elektroda dotakne te niti, se zgodijo isto, kot če sprožimo kinoprojektor ali magnetofon.«

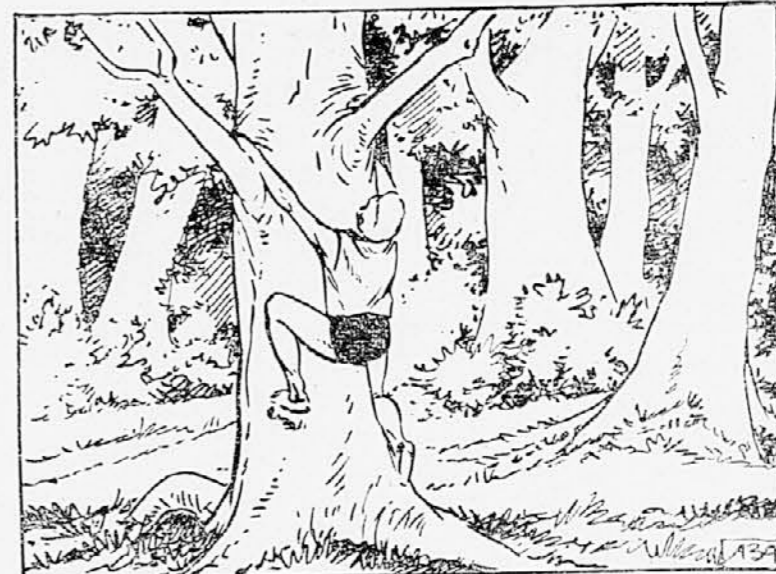
Morda naši možgani ne bodo nikoli mogli razumeti svojega delovanja, pravijo strokovnjaki. Frizadevanja zdravnika Penfielda pa so vsaj malo pojasnila, kako deluje najpopolnejši stroj na svetu.

Delavci, ki kontrolirajo cevovode v Stuttgartu v Nemčiji, nimajo več težkega dela, ker jim ni treba več plezati po vseh štirih več kilometrov daleč po cevih. Omisli si si posebne vozčke, s katerimi se »sankajo« skozi cevovode in jih tako hitreje pregledajo, delo pa jim je celo v zabavo.

VELIKA STAVA

PO POVESTI SAMUELA SCOVILLA RIBE MIKI MUSTER

139. Peter si je hotel na vsak način jezevca ogledati tudi od blizu. Začel je metati polena v veje in tolči po deblu, starega jezevca pa ves hrup niti naimanj ni motil. Peter se je razjezil. Položil je dreveno lubje v travo in začel plezati po gladkem deblu. Ko je pripelzal nekako do sredine drevesa, je jezevec nehaj glodal!

140. Pogledal je kvišku in opazil, da se je jezevec obrnil proti njemu in da ga gleda z jeznimi očmi. Zival se je začela spuščati navzdol proti veji, na kateri je čepel Peter. Naopirila se je, naježila bodice in bojevitost mahala z bodiljkavim repom. Peter jezevca ni čakal, začel se je spuščati z drevesa, kakor hitro je šlo.

141. Prestrašil se je. Spomnil se je zatečenega smrčka svojega psa, katerega je majhen jezevec oplazil s svojim repom. In nič prijetno mu ni bilo ob misli, da ga čaka ista usoda. Naj je plezal še tako hitro, jezevec je bil hitrejši. Ko je bil Peter še kakih pet metrov od tal, je bil jezevec le še za meter oddaljen od nje.

Obrti na indonezijskem otočju

Prebivalcem indonezijskih otokov nudi priroda sama marsikatero dobrino, za katere se moramo v naših krajih precej truditi. Hišo sezidajo iz bambusovih stebel, prekrivajo jo z listjem palmovih dreves, po podu pa razprostirajo preproge iz pandanovih vlaken. Pohštvo izdelajo iz mladega, prožnega bambusa. Lupina kokosovega oreha jim služi za posodo. Za okenske zavese uporabljajo

vlakno »rosele«, ki je juti podobna rastlina. Okrog hiše raste nebroj banan, kokosovih in drugih palm z okusnimi sadeži. Da se jim ne bi bilo treba preveč mučiti pri nabiranju hrane, so domačini izučili opice, ki jim na ukaz takoj prinesejo kosilo z visokega drevesa.

Ob tako vsestranski postrzbi prirode so se domačini lahko posvetili raznim vrstam tako imenovane umetnostne obrti in so v tem postali pravi mojstri. Tako je Tenganon, vasica na vzhodnem delu otoka Bali, znana po izredni spretnosti vaščank v ročnem delu. Dragocejni šal, ki ga nosijo samo ob svečanih priložnostih, zahteva pet let vztrajnega dela. Zene barvajo same bombaž z različni odtenki, rastlinskih barv in ga potem na roko tkejo.

Indoneziji ne zaostajajo za svojimi ženami. Njihovi filigranski izdelki slovijo po fini izdelavi in izrednem okusu. Ze za časa javanskega carstva so se žene krasile z uhanji, podobnimi današnjim klipsom. Imenujejo jih »soebeng«. Ta starodavni nakit je tako okusno izdelan in moderen, da bi ga z

»Sahotaža« pri vodovodu

Organi, ki skrbe za dobavo pitne vode v Chicagu, so vsak dan ob tri četrt na pet majali z glavo. Potrebe po vodi so bile povsem normalne, kakor hitro pa so se kazali na uri približali usodnemu trenutku, so tako narasle, da jih mestni vodovod ni mogel več zadovoljiti. Oblasti so bile primorane ugotoviti vzrok nenavadnega pojava. Rešitev, ki so jo dobili z dobro organizirano anketo, je nenavadna. Čikaški otroci morajo biti ob petih znova v razredih. Natanko ob štirih pa se začne televizijska oddaja za otroke. Končca se približno ob tri četrt na pet. Otroci se usujejo in kopalnice in težave s porazdelitvijo vode se pričnejo...

Kyra Friedleson, nemška dr-žavljanica, stara 20 let, po poklicu medicinska sestra, je bila nemalo presenečena, ko je te dni dobila poziv — da se mora zglasiti na odsluženje vojaškega roka, in sicer pri letalski edicini. Kyra se je res javila na- borni komisiji, narkar so jo po enodnevni vojaški karieri spu- stili domov. »Zmeti se lahko vsakdo«, so dejali, in napisali v njeno mapo, da je regrut — bil ženskega spola...

veseljem nosila marsikatera izbirna predstavnica današnje »zahodne mode«.

Pleme Dajak, ki živi na otoku Kalimantan, se ponaša s posebnimi ogrlicami, ki so sestavljene iz raznobarnih drobnih zrn. Pravijo, da izvirajo te ogrlice iz antične Grčije, na otok pa so jih zanesli mornarji, ki so jih zamenjavali za bisere. Ker so podobne ogrlice izdelovali tudi domačini v Indiji in v Mehiki, je precej verjetno, da se izročilo ne moti.

Nova diamantna polja v Sibiriji

Zadnja leta so odkrili obsežna diamantna polja med Jenisejem in Leno, predvsem v severovzhodnem delu Jakutske. Nekatera polja so odkrili že med vojno, bila pa so tajnost do leta 1957, ko je izšlo prvo zadevno poročilo v sovjetskem časopisu »Priroda«. Omenjena področja so v tajsi, kjer je ostro podnebje s skoraj stalnim ledom in redkimi prebivalci. Diamanti so v raznih ležiščih in v posebnih žilah. Zile izhajajo po svoji starosti

iz triasa ter vsebujejo apnenec, dolomit in lapor. Diamantov je nad en karat v ku-

bičnem metru. Sibirski diamanti so različnih vrst. Velikosti so med 0,07 do 0,1 karata, večina je brezbarvni.

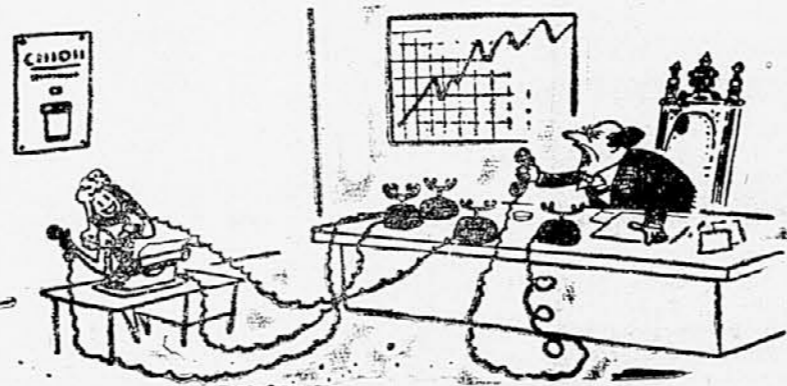
»Leteče oko«

Izvidniške enote ameriške vojske so dobile 3 metre velike »leteče oko«, ki more krožiti rad sovražnikovim položajem in poročati o gibanju njegovih čet. »Leteče oko« ima propeler v repu, v koničastem sprednjem delu pa naprave za fotografiranje in radar.

Drobiž

Za polen od Berlina do Rima porabi reaktivno letalo toliko goriva, da bi z njim mogoč prevoziti osebni avtomobil pot okoli Zemlje. Za lovski uspeh so izdelovali nekaj Indijanci kot priznanje jesene figurice, ki predstavljajo razno divjad. Zbirko takih figuric so odkrili v nek nepristopni kraški jami in jo prenesli v muzej države Kolorado v ZDA. Francoski književnik George Simenon veja za najplodnejšega v zadnjih dvasetih letih je napisal vsak mesec po dva kriminalna romana. Vendar je bil najplodnejši književnik vseh časov španski drensdi pisatelj Lopez de Vega, ki je v petdesetih letih napisal 173 gledaliških komedov — torej vsak mesec po tri. V mestecu New Buffalo v državi Michigan (ZDA) so razpisali volitve za novega nadzornika komunikacij. Ko so mestni očetje ugotovili, da ni nobenega kandidata, so po eni uri ponovno razdelili glasovnice za nove predloge. Ko je predlagala volilna komisija rezultate novih volitev, je nastala samo en listič zpolnjen — izpolnil ga je novi nadzornik.

ZAPOSLENA TAJNICA

— Zopet za vas, tovarišica Ema!

Za trenutek sem pomolčal in sestavljal najkrajše mogoče sporočilo. »Pošljite jim: HITROST DVAJSET PROSIM DOVOLJENJE ZA PLOVBO PRED VAMI.«

Ko je Rubinovski pritiskal ročaj za premikanje polknic na signalni svetilki, je zaropotalo. Ko je prišlo sporočilo v odgovor, je Rubinovski zavpil vsako besedo posebej.

»HUDIČA TA STARA SKATLA JE BILA NAREJENA ZA PORIVANJE NE ZA HITROST.«

Rubinovski ni razumel devete besede in so mu jo morali dvakrat ponoviti, medtem ko so jo vsi drugi na mostu sprejeli z rjovečim krohotom.

»Morda je to jahta, ki so mi o njej pred kratkim pripovedovali,« je dejal Jim.

»Kakšna jahta?« sem vprašal in si jo ogledoval skozi daljnogled. »Čudovito pripravna je videti, bi rekel.«

»Pripravna je pravi izraz. Pravijo, da so nekaj dni po tistem, ko jo je prevzela mornarica, odkrili, da se da s pritiskom na gumb odstraniti stena med kapitanovo in operativno kabino.«

Prizor s kapitanom, ki se v sami pižami nenadoma znajde pred svojim na pol slečnim operativcem, je bil prehud tudi zame, in pridružil sem se splošnemu krohotu.

»Pošljite mu »HVALA« sem rekel Rubinovskemu, ko sem si spet opomogel. »Jim,« sem se obrnil k njemu, »zariši nam cikcakasti kurz za vstop v pristanišče.«

Ko je Jim izginil pod krov, sem si znova dodobra ogledal našo spremeljevalko. Tu in tam je bilo pod sivo bojno prevleko videti lise črnega. Čeprav so solni kristali načeli njene boke in občutljivo opremo in je bila videti precej utrujena, je bila nekoč gotovo čedna in ljubka.

Ne da bi zmanjšali hitrost, smo jo prehiteli v zelo majhni medsebojni razdalji. Opazoval sem jo, dokler je niso pričeli premetavati vrtinci naših vijakov, potem pa sem se obrnil od nje, da bi poiskal prehod skozi pristaniške valovne brnike v zavarovane vode Cristobala.

Plovba po Panamskem prekopu je vznemirljivo in ne-

pozabno doživljate tudi za tistega, ki je šel že večkrat skozenj. Velike zapornice, ki so bile široke sto deset čevljev in so ležale tisoč čevljev vsakebi, so lahko pomagale skozi prekop še tako veliki ladji. Zdej, ko so bile na notranjih straneh poraščene z mahom in prevlečene s sluzjo, so še vedno nemoteno opravljale nalogo — to je bilo lepo spričevalo za vojaške inženirje, ki so jih bili zgradili. To, da je šlo skozi prekop šele pred kratkim nekaj tolikšnih ladij, da je bilo dvomljivo, ali bodo mogle skozi, je bilo lepo spričevalo o daljnovidnosti tudi tistim, ki so izdelali načrte zanj.

Bilo je zgodnje junijsko jutro, ko smo pluli v objem cristobalskih valobranov, kjer nas je čakalo navodilo, naj gremo naravnost v prekop in ga preplovemo še isti dan. Nekaj je bilo v zraku. Zdelo se je, da nihče ne ve, kaj. To pravzaprav ni bilo napeto pričakovanje ali skrb, to je bilo prej pričakovanje novic. Pristaniški pilot, ki smo ga takoj, ko se je povzpel na palubo, obsuli z vprašanji, ni vedel ničesar. Dave Freeman je preiskoval papirje, ki so običajno prihajali na palubo, a ni našel ničesar razen nenavadno velikega števila sporočil, ki pa Walrusa niso prizadevala.

Večji del dneva smo porabili za potovanje po štirideset milj dolgem prekopu od Atlantika do Pacifika. Ko smo prispeli tjaka, nas je v pristanišču pričakal poveljujoči častnik mornariške postaje, še eden izmed starih podmorničarjev, ki je bil zdaj kapitan bojne ladje v mornarici Združenih držav, a ki ga je vsakdo še zmerom klical le po imenu Sammy Sams. Čakal ga je avto in z njim me je odpeljal do svojega urada.

Ko sva vstopila, je skrbno zaprl vrata. »Rich,« je rekel, »ali ste že slišali novice s Pacifika?«

»Ne, sir.«
»Bitka je. Največja doslej.«
»Kje?« sem vprašal.
»Midway. Japi ga skušajo zavzeti.«
»Zavzeti? Ne samo napasti?«
»Ne, tokrat bi radi osvajali. Zamudili so priložnost v Pearl Harboru. Takrat bi bili lahko zavzeli Harbora z enim bataljo-

nom in Midway z dvema ladjama pomorske pehote. Tokrat pa si bodo polomili zobe.«

»Kakšna so zadnja poročila? Kaj se dogaja?«

»Celotna japonska mornarica,« je rekel kapitan Sams in pokazal na zemljevid Japonske, ki je visel na steni pred njim, »je drvela čez Pacifik z izkreevalnimi četami. Včeraj so napadli Midway in bila je peklena bitka. Naše sile so precej slabše. Rad bi vedel, ali je Nimitz³ uspelo zbrati dovolj letalonosilk in letal, da bi se jim uspešno uprl.«

»Zdi se mi, da ne gre za to, ali jih je zbral, ampak za to, da jih mora zbrati,« sem se drznil pripomniti.

»Tako je, mora,« je eksplodiral kapitan Sams. »Če bodo te opice res dobile Midway, se lahko poslovimo od Pearl Harbora.«

Pogovarjala sva se še nekaj časa in medtem, ko sem se vračal na krov svoje ladje, mi je prišlo do zavesti, kako kritične so operacije na Pacifiku. Ko sem se približal sidrišču, kjer je bil ležal Walrus, sem se za hip zgrozil. Ni ga bilo tam! Za kratek trenutek sem si zamislil, da je moralo priti do katastrofe, a nato sem se spomnil, da je prišla oseka in da je morje upadlo za nekaj čevljev, tako da se mu je trup skrtil pred menoj.

Po tednu dni plovbe smo na suhem z veseljem iztegnili noge, a kapitan Sams nam ni dal dosti počitka — samo do večera, in še to zato, da bi raztovorili torpede z bojnimi glavami in naložili šolske. Naslednje jutro smo pluli proti otočju Las Perlas, nedaleč od obale, kjer je bilo področje za »osveževalno vadbo«. Kapitan je povedal, da od tistega časa, kar je prevzel sedanje mesto, skozi prekop še ni šlo dosti podmornic, a pred odhodom v Pearl Harbor nam je nameraval dati kolikor mogoče veliko vaje.

³ Nimitz je bil vrhovni poveljnik ameriških pomorskih sil na Pacifiku.

Tihobojna slobočka